

DARBININKAS

LI, NR. 46. SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. TREČIADIENIS - WEDNESDAY, BIRZELIS - JUNE 29, 1966 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 10 CENTU

Bažnyčios ir komunizmo koegzistencijos faktai

Titui naudingas konkordatas ir koegzistencija su Vatikanu.

Gomulkai naudinga kova prieš bažnyčią ir kardinolą

Birželio 25 pasirašytas konkordatas tarp Vatikano ir Jugoslavijos po dvejų metų derybų. Pagal konkordatą Jugoslavija pažada laisvę katalikų religiniam reikalui, laisvę pala-

kyti Jugoslavijos vyskupam ryšį su Vatikanu. Vatikanas pasizadėjo: kunigai reikš tik bažnytinę veiklą ir nesikiš į politiką; Vatikanas imsis prie-

monių prieš tuos dvasininkus, kurie dalyvautų politinėje veikloje. Konkordatas tarp Jugoslavijos ir Vatikano veikė anksčiau. Jį Titas nutraukė dėl arkivyskupo Stepinac 1952. Tada Tito teismas ėmėsi teisti arkivyskupą Stepinac už "koliaboravi-

mą su Kroatijos fašistais". Popiežius Pijus XII parėmė arkivyskupą, paskirdamas jį kardinolu. Po trijų savaičių tada Tito konkordatą nutraukė. Stepinac mirė 1960.

Kokios reikšmės dabar turės konkordatas — didelio optimizmo nerodoma. Tito bet kuriuo metu galės kaltinti dvasininkus, kad jie lauzo konkordatą, nes kokia veikla yra "politinio pobūdžio", aiškins jis pats.

Kardinolas Wyszyński

Kom. partijos sekretorius Gomulka

LENKIJOJE kardinolas ir komunistas

Vatikanas ir Jugoslavija, sudarydami konkordatą, mėgina atnaujinti koegzistenciją. Tokia koegzistencija buvo sutarta Lenkijoje 1956 tarp kardinolo Wyszyński ir partijos sekretoriaus Gomulkos. Kur ši koegzistencija atvedė, rodo paskiausi faktai.

— Lenkijos Wrocław (Breslau) arkivyskupas Kominek birželio 25 pakartojė savo iškilmę kardinolui Wyszyńskiui, kaip "krikščionių vienybės gyvajam simboliui". Kominek buvo tas žmogus, kuriuo komunistinė valdžia norėjo pakeisti kardinolą Wyszyński. Jie ragino, kad kunigai ir vyskupai atitrauktų nuo kardinolo ir telktųsi apie arkivyskupą. Arkivyskupas gundymą atmetė.

Birželio 26, sekmadienį, Varšuvoje buvo surengta demonstracija prieš partijos būstinę. Kai valdžios spauda pranešė, demonstracija buvo išblaškyta milicijos lazdom. Demonstrantai toje spaudoje vadinami "fanatikais" ir "huliganais". Ateity valdžia neleistų, kad "religijos laisvė būtų neatsakingo elemento vartojama prieš krašto interesus". Laikraštis savo ruožtu išgyrė fanatikus ir huliganus, kurie "apsivilkę odiniais švarkais, šaukė prieš kardinolą prie jo rūmų".

Lenkijos komunistam sugyvenimas su bažnyčia buvo reikalingas 1956, kada buvo praveržęs sukilimas. Kai kraštas aprimo, bažnyčios rolė palaiptinui siaurina. Prieš tai Lenkijos katalikai jau ima demonstruoti.

Karalius ir Lindsay

Saudi Arabijos karalius Majasal lankėsi New Yorke. Majoras Lindsay pasiskelbė, kad svečio garbei rengia priėmimą. Bet per 24 valandas majoro įstaiga skambino 1677 balsų protestuodami prieš priėmimą. Mat Washingtono spaudos konferencijoje vieno korespondento provokuotas, ką galvoja apie arabų boikotą Amerikos firmom, prekiaujančiom su Izraeliu, atsakė: "Deja, žydai remia Izraelį, ir mes laikome, kad tie, kurie remia mūsų priešą, yra mūsų priešai". Dėl tų žodžių kilusi audra privertė Lindsay priėmimą atšaukti. Ir gubernatorius Rockefelleris atsisakė nuo susitikimo. Veltui valstybės departamentas įtikinėjo majorą, kad priėmimo neatšauktų, tik atsiribotų nuo ano pareiškimo. New Yorke žydų balsai lėmė labiau nei departamentas. Aistras kurstė ir iš kitos pusės — arabų šalininkų: gundė karalių ignoruoti visai New Yorką kaip "Atlanto Tel Avivą" (tiesą sakant, pagal Time žurnalą, šiame Atlanto Tel Avive žydų yra puspenkto karto daugiau nei Izraelio Tel Avive!).

Tačiau Jungt. Tautų gen. sekret. U Thant birželio 24 priėmimą padarė, ir jame turėjo pareigą sėdėti Amerikos atstovas Goldbergas.

PO JAUNIMO KONGRESO Chicagoje bus demonstracijos prie J.T. New Yorke

Po jaunimo kongreso Chicagoje jaunimo suorganizuotos peticijos su parašais bus įteiktos Jungtinėm Tautom. Peticijų faktai sudramatinti rengiamos New Yorke dvi demonstracijos. Apie jas demonstracijų informacijos skyrius praneša:

Penktadienį, liepos mėn. 8 d., 10 val. ryto prie Jungtinių Tautų būstinės rengiama demonstracija sudramatinti Lietuvos bylos reikalui ir viešai išreikšti Lietuvos teisei ir troškimui būti nepriklausomai. Visi, kas gali, kviečiami susirinkti ir atlikti tautinę pareigą. Ypač reikia turėti daug lietuviško jaunimo, nes tai ir yra jaunimo kongreso

peticija. Lietuvaitės prašomos pasipuošti tautiniais rūbais.

Tuo pačiu laiku vyks kita demonstracija prie Sovietų Sąjungos pasiuntinybės J. Tautoms, pasmerkiant Sovietų daromą smurtą Lietuvai.

Demonstracijai prie J. Tautų vadovauja Ant. Mažeika, prie Sovietų pasiuntinybės A. Budreckis — abu čia gimę Amerikos lietuviai ir pernai vadovė lapkričio 13 d. manifestacijai.

Papildomai pranešama: susirinkti prie J. Tautų reikia 9 v. ryto, o 10 val. pradėdama eiseną.

LIETUVIŲ SAVAITE PASITINKANT

Chicago majoras Richard J. Daley birželio 27-liepos 3 paskelbė lietuvių savaitę. Su-

minėjo programą ir skatino savo piliečius joje dalyvauti. Tas paskatinimas dar stipriau angazuoja rengėjus pasitempti.

Viena programos dalis — dainų ir šokių festivalis jau nebe pirmas. Gera patirtis duoda pasitikėjimą, kad pasirodymai bus sėkmingi. To tikimės ir to linkime.

Daugiau dėmesio, susirūpinimo ir vilčių kelia antra programos dalis — jaunimo kongresas. Jis pirmas toks — viso laisvojo pasaulio jaunimo sąskrydis. Buvom paskutinėm dienom liudininkai, kad jaunimas vyko į kongresą entuziastingai iš visų kraštų. Atvyko šaunus jaunimo. Buvom liudininkai, kaip rūpestingai veikė lėšų telkimo komitetas. Daugiau abejonių kėlė programos komitetas, dėsdamas skelbti programą ir jos vykdytojus, sugrūsdamas tuo pačiu metu posėdžiui net 9 komisijas, iki šios pat dienos neskelbdamas, kad bus kalbėtajai amerikiečiai. Nervingesniai galėjo kilti piktas palyginimas, kad savo padariniais tokis tyėjimas, slėpimas nuo visuomenės prilygsta sabotavimui. Tebus toks palyginimas tik išraiška susijaudinimo ir noro, kad kongresas tikrai pasisektų. Tos sėkmės ir mes jam tikrai linkime ir iš anksto norime tikėti, kad techninė kongreso eiga bus sėkminga; norime tikėti, kad savo turiniu kongresas pareikš lietuvių jaunimo politinę valią, kaip to iš anksto viešai buvo pageidavę lapkričio 13 žygio rengėjai; kaip tai paskiausiu laiku pabrėžė pareiškimais Waterburio jaunimo kongreso komitetas.

Mirė dr. Antanas Šerkšnas

Iš Hartfordo bendradarbis J. Bernotas pranešė, kad ten ligoninėje, birželio 24, penktadienį, staiga mirė dr. Antanas Šerkšnas, vienas įžymiųjų lietuviškos mokyklos pedagogų, sulaukęs 63 metų. (Pagal enciklopediją 57 metų).

A. Šerkšno pedagoginis išsimokslinimas ir pedagoginė veikla buvo susijusi labiausiai su Kaunu. Atvykęs iš Dzukijos, Kaune jis baigė 1929 Simano Daukanto mokytojų seminariją. Kauno universitete 1935 baigė lietuvių kalbą bei literatūrą. Kaune buvo Igno Malinausko vadovaujamos pavyzdinės pradžios mokyklos mokytojas, paskui ten pat M. Pečkauskaitės gimnazijos direktorius. Nuo 1941 buvo Kaune V gimnazijos direktorius. Greta pedagoginės praktikos rodė veržlumą tolimesnėm studijom. Už disertaciją "Pedagoginis santykiavimas klasės bendruomenėje" Kauno universitete 1942 gavo daktaro laipsnį.

Pasitraukęs iš Lietuvos to veržlumo neprarado — 1944 stėjo į Vienos universitetą studijuoti pedagogikos. Po karo 1945-8 grįžo į mokytojus Vokietijoje lietuviškoje gimnazijoje. Atvykęs 1948 į Ameriką tik porai metų buvo atitraktas nuo pedagoginio darbo — redagavo laikraštį "Ameriką". Nuo 1950 vėl pedagoginiame darbe, gavęs dėstyti filosofiją ir psichologiją Annhursto kolegijoje. Nuo 1954 perėjo į Hartfordą — universitete dėstė psichologiją, o miesto švietimo valdyboje turėjo administracines pareigas. Lietuviškos pedagogikos reikalui šiuo metu atidavė duoklę, redaguodamas 1955-58 laikraštėlį vaikam Eglutę.

Velionis palaidotas Hartforde birželio 27.

Mirė Ligija Bieliukienė - Bezumavičiūtė

New Yorke birželio 28 vakarą pakeliui į namus staiga mirė Ligija Bieliukienė Bezumavičiūtė, veikėja lietuvių organizacijose, pabaltiečių moterų vienybėje ir tarptautinėje moterų klubų federacijoje.

Buvo gimusi Šiauliuose 1923. VIII.21. Gimnaziją baigė Kaune, 1941-43 studijavo Kauno universitete filosofijos fakultete. Tesė 1945-49 Miunchene.

Nuo studentavimo laikų įsitraukė į pagrindinę veiklą, jau vakaruose uoliai reikšėsi Sviestoje, Rezistencinėje Santarvėje buvo narys ar pirmininkė Baltijos moterų vienybėje, tom organizacijom atstovavo tarptautiniuose moterų suvažiavimuose.

Apie jos paskutinę veiklą yra dar ir šiame Darbininke nr. 4 pusl.

VIETNAME budistai pralaimėjo

P. Vietnamo min. pirm. Ky vyriausybė laimėjo konfliktą su politikuojančiais budistais. Dabar rengiasi pertvarkyti savo vyriausybę ir organizuoja rinkimus.

Sustiprinti kariniai veiksmai prieš komunistus P. Vietname ir šiaurės Vietname. Valymo akcijos dalyvauja amerikiečiai ir p. vietnamiečiai.

Kovų nuostoliai auga. Nuo metų pradžios žuvusių ameri-

kiečių vidurkis per savaitę 100, sužeistų 500. Nuo karo pradžios per 5 su puse metų iki birželio vidurio žuvo 3,883, sužeistų 21,549. Nuostoliai lyginami su Korejos karo nuostoliais: tada per 37 mėnesius jie buvo 6 kartus didesni.

Derybų pastangos vėl nuėjo niekais. Komunistai jas atmetė. Prezidentas sustiprinsiąs karinį spaudimą. Iki metų galo amerikiečių skaičius, gal būt, padidės iki 400,000. Prezidentas nori aiškios persvaros, kuri priverstų komunistus priimti derybas, dar prieš rinkimus, nes rinkimam svarbu turėti aiškia padėtį.

Illia, Argentinios prezidentas, nušalintas.

Argentinoje perversmas

Argentinoje trijų asmenų karinė junta birželio 28 pašalino prezidento Arturo U. Illia vyriausybę. Nauju prezidentu paskvietė atsargos generolą Juan Carlos Ongania, Parlamentas paleistas. Taip pat ir visos partijos. Priežastis — baiminimasis, kad negrįžtų peronistai ir komunistai. Prasidėjo nuo to, kad karinė vadovybė pareiškė prezidentui reikalavimą atleisti apsaugos ministrą, kuris santykiavo su peronistais. Kai prezidentas pamėgino pats tapti vyriausiu kariuomenės vadu, buvo nušalintas ir jis.

Amerika pareiškė nutraukianti su dabartine Argentinos valdžia santykius. Pagal N.Y. Times vertinimą perversmas rodo susilpus Amerikos įtaką Argentinoje. Amerikos atstovas mėginęs viską, kad būtų sulaukta nuo perversmo.

Ongania, Naujas prezidentas

Amerikos komunistų kongresas New Yorke Webster Hall truko 5 dienas. Sekretorius Gus Hall, anot Time, kaip Molotovas kalbėjo 3 valandas. Siūlė, kad komunistai ir kiti kairieji išrinktų kitą prezidentą, ne Johnsoną. Esą būtų geras tam sen. Morse, tik jis, de-ja, pasisakė remšias sen. Kennedy į prezidentus, o Kennedy pasisakė remšias Johnsoną.

Valst. sekr. Rusk dalyvauja Seato konferencijoje Canberroje, Australijoje. Pagrindinis ten klausimas — Vietnamas.

New Yorke pirminiuose rinkimuose birželio 28 laimėjo sen. R. Kennedy remiami kandidatai. Tokiu būdu sustiprėjo paties svoris. Savo apylinkėse laimėjo taip pat Walter Wood ir kongr. Addabbo, kurie yra žinomi kaip Lietuvos laisvės draugai.

DU TARĖSI, trečias laimėjo

Kom. Kinijos pirmininkas Chou En-lai birželio 24 baigė savo 8 dienų viešnagę Rumunijoje. Buvo laukiama, kad Kinijos ir Rumunijos komunistų susitikimas pademonstruos vienybę ir nepriklausomybę nuo Maskvos. Išėjo kitaip. Jie pademonstravo labiau nevienybę tarp savęs. Kai Chou En-lai vienoje kalboje aštriai puolė Maskvą, rumunas Ceausescu, prieš leisdamas kino kalbą spausdinti, ją išcenzūravo. Kai

paskutiniame susitikime turėjo prabilti per mikrofoną į minia, rumunas suorganizavo taip, kad kinas komunistas nekurstytų rumunų — tebuvo tik trumpas blankios abiejų vadų kalbos. Kai vienoje vietoje Chou En-lai kalbėjo apie proletariato diktatūrą, apie gryną komunizmą, tai laikraštis jo kalbą paskelbė, paskelbė ir rumuno Ceausescu kalbą, kurioje ragino į gerus santykius su kapitalistiniais kraštais, ypačiai su vakarų Europa. N. Y. Times vertinimu, daugiau naudos iš to susitikimo turėjo Maskva.

De Gaulle po kelionės — ko laukiama

Prezidento de Gaulle kelionė po Sovietus, pradėta birželio 20, jau visai gale. Aišku, kad ji šiuo metu didžiausia politinė atrakcija. Bet nelaukiama iš jos nei naujos politinės sąjungos, nei didelės atmainos Europoje. Tebūsią sutarta reguliariai susitikinėti, kaip tai bu-

vo sutarta tarp Prancūzijos ir Vokietijos. Tebūsią pasirašyta sutartis dėl bendradarbiavimo erdvės tyrime. Gal dar būsianti sutarta ir "karštoji linija", kaip tai buvo sutaręs Kennedy su Chruščiovu.

Dėmesio verta, kad de Gaulle ir M-skvos viešpačiai buvo santūrus Amerikos atžvilgiu. Savo ruožtu ir prezidentas L. Johnsonas išpėjo savocius vengti kritikos prezidentui de Gaulle ir jo veiklai. Galima spėti, kad Sovietai nemato didelės naudos iš galimo bendradarbiavimo su Prancūzija. Daugiau tik tiek, kad ji padeda skaldyti Nato ir menkinti Amerikos įtaką. Iš tikrųjų Sovietai labiau nori biznio su Amerika ir Vokietija, kuri jau dabar prekiauja su Sovietais 6 kartus daugiau nei Prancūzija.

Po kelionės de Gaulle prestižas bus padidintas, bet pasaulis vargiai bus pakeistas. Praslinko be politinio pėdsako de Gaulle kelionė pernai po lotynų Ameriką. Neilgai tetruko kelionių po Vokietiją reikšmė. Nėra pagrindo manyti, kad ši kelionė pakeis Europos padėtį.

Sv. Jono universiteto profesorius "sukilėlių" vardu jų vadąs kun. Peter O'Reilly, nelaimėjęs nieko streikais, iškėlė bylą universiteto prezidentui Joseph T. Cahill Brooklyno vyskupijos teisme.

Kubos diktatorius Castro susilaukia vis daugiau gandy: dabar kalbama, kad jis gydomas nuo protinio sutrikimo.

Helms, naujas CIA direktorius

Prancūzijoje oficialiu opozicijos de Gaulle vadu laikomas Mitterand, bet faktinis rimčiausias konkurentas esąs Pierre Mendes-France, buvęs min. pirmininkas.

Visų mūsų galvos nėra vertos daugiau kaip 10 rublių

1941 sukilimą pora straipsnių pavaizdavus, kaip jis atrodė to meto lietuviams Amerikoje žvilgsnį pakeičiamas — stebime, kaip jis atrodė žiūrint iš Kauno, iš tos arenos, kurioje vyko kautynės. Tų dienų vaizdus skelbė sukilėlių laikraštis „Laisvė“ ir iš ten pakartotoje Amerikoje. Darbininkas (1941 rugpjūčio 15).

Pirmieji kovos būriai:

Dar pirmąją karo dieną, sekmdienį, kai pagrobtais miestu savivadybės ir privacionis mašinomis raudonarmiečių šeimos, sovietų Lietuvos komisarių tarybos nariai, raudonieji rašytojai, čekistai, kadru skyrių veikėjai, partijos nariai, komunistiniai jaunuoliai ir žydai ėmė iš Kauno miesto bėgti, lietuviai, daugiausia jaunimas, ypačiai studentai, aukštesniųjų klasių moksleiviai, tarnautojai ėmė telktis į atskirus kovos būrelius, kad be priežiūros paliktą turtą ir pastatus nuo plėšimų, sprogdimų ir padeginimų apsaugotų. Šių kovos būrelių branduolį sudarė aktyvistai, dar prieš karą tarp savęs susirėšę, be to, turėję tikslesnių ir konkretesnių duomenų apie tikrąją padėtį.

Tai pradžia partizanų kovos būrių. Jie augo minutėmis, nes beveik kiekvienas sutiktas lietuvis su didžiausiu entuziazmu stėjo į partizanų eiles ir pasiduodavo kovos būrių vadų dispozicijom. Karinės kvalifikacijos įvairiausios. Kovos būriuose matyti Lietuvos kariuomenės kadro karininkų, bolševikų atsargon paleistų, atsargos karininkų, puskarininkų, eilinių kovotojų ir labai didelė dalis kariuomenėje visai netarnavusių. Nuotaika nepaprastai pakili. Visi prašyte prašosi, kad kaip galima greičiau būtų duoti konkretūs uždaviniai. Tik šiuo metu pistoletų, šautuvų, kulkošvaizdžių, granatų, ir Kaunas be matant bus nuo bėgančių bolševikų išvalytas.

Pirmųjų ginklų medžioklės:

Prasideda ginklų medžioklės. Nužiūrima atsiskyres raudonarmietis. Pora vyrų iš pavarės šast prie jo, kapt už rankos, kitas už šautuvo: — Tavorščiau duok jį mums, šautavas tave patį tie vargina. Be to bus lengviau bėgti į Maskvą, pas „išmintingąjį“ tėvą Stalina... Ką bedarys koks nors kolchozininkas ar užguitas kitas koks Stalino vergas. Mato, kad jei ne geruoju, tai jėga tie ryžtingi vyruklai iš jo ginklą vis tiek atims. Todėl ryžtasi pirmajam atvejui — pats atiduoda. Tai laimingas atsitikimas. O

Sukilimas 1941 metais, žiūrint iš kovų lauko

Jų pirmadienį apie pietus buvo šimtu šimtai. Ne visiems taip lengvai pasiseka. Menkiausias neapsižiūrėjimas, delsimas ar pasikarščiavimas ne kartą pasibaigia tuo, kad iš kurio nors užkampio netikėtai atsiradusio didesnio raudonarmiečių būrio esi vietoje sušaudomas.

Į kovos būrių centrus kas kartą vis daugiau ir daugiau ginklų suplaukia. Pradedami nuginkluoti ne tik pavieniai atsikyrėliai, bet nuklydusios mažesnės raudonarmiečių grupelės, sykiu su raudonaisiais koman-

dieriais, iš vikrių partizanų rankų neišsuka. Komandierių nuginkluoti ypačiai apsimoka, nes gauni pistoletą, kuris gatvinėse kovose daug patogesnis, negu visų pastebimas šautuvas...

Įmonių, pastatų apsauga:

Pirmadienį (birželio 23) nuo pat ryto pradėdamas fabriku, įmonių ir kitų valstybinių pastatų užėmimas. Ryta atėję darbininkai ir tarnautojai mielai imasi organizuoti pastatų ir įrengimų apsaugą, ieškoti paslėptų minų, izoliuoti nepatikimus, galinčius sabotažo veik-

mus vykdyti, įtartinus asmenis.

Dvyliką valandą, kada per radiją skambėjo Laisvės Varpo garsai ir ant Karo Muziejaus buvo iškelta Lietuvos Vytis ir tautinė vėliava, kada visas miestas ėmė puošti trispalvėmis, visi svarbieji valstybiniai pastatai ir didžiosios įmonės jau buvo sukilėlių rankose. Radiofonas, prieš pusantros valandos visam pasauliui paskelbęs, kad atstatoma nepriklausoma Lietuva, jau nuo pat ryto užimtas. Radijo stotis kalne — taip pat. Buvę vietiniai šauliai užima te-

legrafo, telefono rūmus ir paštą. Truputį apgadintas telefonas bematant sutaisomas, ir miestinis telefono tinklas partizanų panaudojamas po miestą išmėtytiems būriams tarpusavy surišti. Užimtas Karo Muziejus, Metalų fabrikas, kalėjimas susilaukia pirmųjų areštuojujų. Saugumo rūmus perima buvusieji saugumo valdininkai, buvusieji policininkai intensyviai organizuoja užimtos policijos nuovadose viešosios apsaugos darbą. Susirišama su Kauno Audiniais, Br. Tilmansų geležies fabriku, didžiausiais Viljampolės fabrikais. Už Nemuno esąs elevatorius taip pat mūsiškių užimamas ir saugomas, kad iš degančių naftos bei alyvos sandėlių gaisras į jį nepersimestų.

Petrašunų elektros stotis patikrina Kauno aprūpinimą elektra. Gatvėmis po visą miestą siuntinėjami patruliai ir sekėjai, kurių uždavinys pranešti apie padėtį mieste ir raudonųjų dalinių judėjimą.

Per tris keturias valandas Kaune įvyko viena iš nuostabiausių revoliucijų. Visi svarbieji valdiniai pastatai ir įmonės menkai ginkluotų partizanų rankose, mieste iškeltos tautinės vėliavos, radijas nuolat pranešinėja partizanų štabo pateiktas žinias, kai miesto gatvėmis vis dar tebetraukia prieš šarvuotųjų likučiai, įvairių kalibrų artilerija, kavalerijos eskadronai, sunkvežimių kolonos ir didoki pėstininkų daliniai. Partizanai teturi vieną dalyką — labai gerus ryšius, todėl, pasinaudodami miestiniu telefono tinklu, yra labai gerai apie padėtį informuoti. Raudonarmiečiai traukiasi labai pasimetę ir taip skubiai, kad, kelio laiku minučių su pastatuose užsibarikadavusiais sukilėliais pasišaudę, greitai pasišalina.

Padėtis netikra:

Bet šiaip ar taip padėtis visą laiką lieka netikra. Partizanų štabe juokaujama: mūsų visų galvos nėra vertos daugiau kaip dešimt rublių. Padėtis dar labiau susikomplicuoja, kada Kauną pasiekia žinios, jog didelės raudonosios jėgos nuo Jonavos slenkancios Kauno link. Bet netrukus per Kauną Jonavos kryptimi praskrenda vokiečių bombonešio eskadrilė, o pavakary iš vokiečių naikintuvų apšaudomi raudonosios armijos pakrikėliai išilgai Laisvės Alėjos. Pavojaus sumažėjo, tad su pasitikėjimu galima laukti nakties (b.d.).

Dega Kaunas 1941 birželio 22 rytą, prasidėjus vokiečių-sovietų karui.

P.E.N. KAUKĖS PRAKIURO—DĖL KO?

Rašytojo St. Santvaro išpuodžiai iš P.E.N. kongreso (Darbininkas birželio 21) siekė įvykius iki birželio 17. Bet su šia diena dingio lig tol buvusio tartinė ir „koegzistencija tarp rytų ir vakarų“ dvasios žmonių. Benagrinėjant trečią temą „Rašytojas kaip visuomenės figūra“, anot N.Y. Times, „bendrybių kaukės“ atlaikiusios per pirmąsias kongreso dienas, stauga prakiuro, kai italų rašytojas Ignazio Silone, socialistas, pratarė konkrečiau, kad intelektualė rolė dabar turėtų būti — „vadovauti kovai prieš totalistinę valstybę“. Minėjo tokius intelektualus pasireiškus Lenkijoje Stalina...

je, Vengrijoj. Minėjo Boris Pasternako Doktor Zivago reikšmę.

Tada Čilės atstovas Pablo Neruda, komunistas, kurį PEN pirmininkas Miller buvo pagarbines atidaromaj kalboj, čiupo žodį oponuoti italui, socialistui. Jis manęs, kad „mes baigėme šaltąjį karą, bet garbingasis kolega mane iš to sapno pažadina“. Neruda pasakojo, kad jis keliavęs po kapitalistinius kraštus ir po socialistinius, „kurios kapitalistiniai vadina totalistiniais“, ir radęs, kad socialistiniuose kraštuose daugiau esą „laimingų rašytojų“. Neruda norėtų, kad visur rašytojai

būtų „laimingi, laisvi ir kūrybingi“.

— Svarbu ne tai, ar rašytojai laimingi ar ne, bet ar jie „valomi“ ar ne, laisvi ar kalėjime, isiterpė Columbijos profesorius Daniel Bell. O estų egzilių atstovas Rannit dar pridėjo priekaištą tiem rašytojams, kurie atmetė Hitlerio totalizmą, bet garbino Stalino totalizmą.

Kaukės prakiuro, iliuzijos apie nuoširdų bendradarbiavimą tarp „rytų“ ir „vakarų“ rašytojų aptropėjo, kai iš bendrų žodžių apie rašytoją „kaip laisvą dvasią“, kaip laisvės skelbėją, staiga nusileista į konkrečios tautos ir konkretaus laiko rašytojus — ar jie gali laisvę skelbti, už ją kovoti? Tada komunistas rašytojas ir randa laisvės daugiau ten, kur nekomunistas rašytojas teranda smurtą, kalėjimą.

Kokie studentai Kauno institute

Marijonas Martinaitis, dabartinis Kauno politechnikos instituto rektorius, pasipasakojo įstojes į komsomolą 1940 metais, būdamas Kauno (Vytauto

Didžiojo) universiteto studentas, prasidėjus „audringam laikotarpiui“. Tada komjaunonliais apsiskelbusių studentų būvė tik 80. Kiti, sako, „nesidžiaugė atgauta laisve“...

Dabar vien politechnikos institute esą 5,834 studentai komjaunonliai. (Atseit, apie 8 tūkstančiai dabartinių instituto studentų ir dabar dar „nesidžiaugė atgauta laisve“). Rektoriui atkreipia dėmesį į komjaunimo institute įvestą „tradiciją“: vasaros atostogų metu instituto studentai organizuojami vykti arba į „darbo ir poilsio“ stovyklas — nemokamai padirbėti kolchozuose ar fabrikuose Lietuvoj, arba... „padirbti Kazachstano sovchozų statyboms“.

Kapitalistinės ir socialistinės durys G. Zimanas, vilniškės Tiesos redaktorius, būdamas New Yorke, stebėjosi lėktuvų stoties durimis — esą tik prisiartinai, ir pačios atsidaro.

Dabar, gegužės 24, jo redaguojamoji Tiesa piktinosi, kad Vilniaus lėktuvų stoty esą priešingai, būtent: „durų daugybė, bet kol susirasite vienintele, kurios atsidaro, — pačiupinėsite už kelių rankenų“... (Elta)

— Olandija ir Sovietai sutarė kultūrinis mainus. Olandai pasiuntė ir ūkinę delegaciją į Maskvą.

A.A. KAZYS KEPALAS

Kazys Kepalas, kuris New Yorke būdavo dažnas dalyvis daugelyje susirinkimų; kuris žygiavo ir lapkričio 13 manifestacijoje, nors nešė su savim jau arti 75 metus amžiaus, šiemet rengėsi dalyvauti ir lojalumo parade. Susirado savąjį veterano kepurę, išėjo į gatvę ir laukė, kada galės prisijungti prie atžygiuojančių lietuvių veteranų dalinio. Bet jo nepastebėjo. Nusiminęs grįžo ir — daugiau nebesirodys paraduose nei susirinkimuose: birželio 12 išsiskyrė iš gyvųjų eilės, išsiskyrė ramiai, nesirgęs, užmigęs ir nepabūdes, perkopęs per 75 metus amžiaus.

K. Kepalas gimė 1891 vasario 16 Petraukoje, Kamajū v. Rokišio ap. Baigė Vilniaus gimnaziją, filologiją-istoriją studijavo Petrapilio un-te 1912-15, paskiau Kauno un-te 1924-25. Buvo lotynų, graikų kalbos specialistas. Kaip lotynų kalbos mokytojas dirbo Vilniaus gimnazijoje 1915-18, paskiau Kauno Aušros gimnazijoje 1923-44, dirbdamas ir humanitarių mokslo fakultete kaip lotynų kalbos lektorius.

Tarpe tarp Vilniaus ir Kauno gimnazijų K. Kepalas buvo sto-

A. a. Kazys Kepalas

jės savanorių į Lietuvos kariuomenę, baigė karo mokyklą ir 1920-25 buvo generalinio štabo leidinių redaktoriaus padėjėjas, 1921-22 Kario redaktorių. Pasitraukęs į Vokietiją buvo mokytojas Miunchene lietuvių gimnazijoje 1945-48. Amerikon atvyki 1949.

Paliko ramaus, pozityvaus Lietuvą giliai mylėjusio žmogaus atminimas.

A.A. KUN. ALFONSAS SUŠINSKAS

Iš gyvųjų išsibraukė jau ir kunigas Alfonsas Sušinskas, kuris buvo neabejotinas plunksnos talentas rašyti jaunimui. Šiuo talentu blykstelėjo stipriausiai jo knyga „Jaunystės maršas“, išleista Lietuvoje 1937, turėjusi tada didelio pasisekimo ir pakartota Amerikoje 1957. Jaunatviško užsidegimo straipsniais reiškėsi Ateityje, Ateities spinduliuose, Pavasaryje, Skautų aide, o Amerikoje Darbininke, Drauge, Garse, Vyty ir kt.

A. Sušinskas gyvenimo kelią pradėjo 1909 sausio 25 Rygoje, baigė gimnaziją Biržuose 1929, kunigų seminariją Kaune, ir buvo išventintas į kunigus 1934. Grįžo į Panevėžio vyskupiją ir buvo paskirtas direktorium jaunimo reikalams. Tai nusikalstamas darbas Lietuvą okupavusių bolševikų akyse, ir A. Sušinskas buvo sumintas. Išsivadavo tik su karo pradžia ir tada buvo kapelionas Panevėžio berniukų ir mergaičių gimnazijoje.

Antros bolševikų okupacijos užėmiant nelaukė. Pasitraukęs į Vokietiją, Wuerzburgo universi-

A. a. kun. Alfonsas Sušinskas

te ėmėsi gilinti savo žinias iš religijos psichologijos 1946-48. Atvykęs į Ameriką kunigo pareigas ėjo įvairiose parapijose, kurių paskutinė buvo Braddock, Pa. Čia savo gyvenimo kelionę baigė birželio 18. Baigė staiga.

REPUBLIC Liquor Store, Inc.

322 Union Avenue, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas EV 7-2089
JUOZAS BRUZINSKAS, vedėjas
Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinų, konjakų, midų šventėms bei kitokioms progoms

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIESIEMS IMPORTUOTOS IR VIETINĖS

Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkines, maišytos, spalvotos, lovosms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — Geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

SUPERIOR PIECE GOODS CORP.

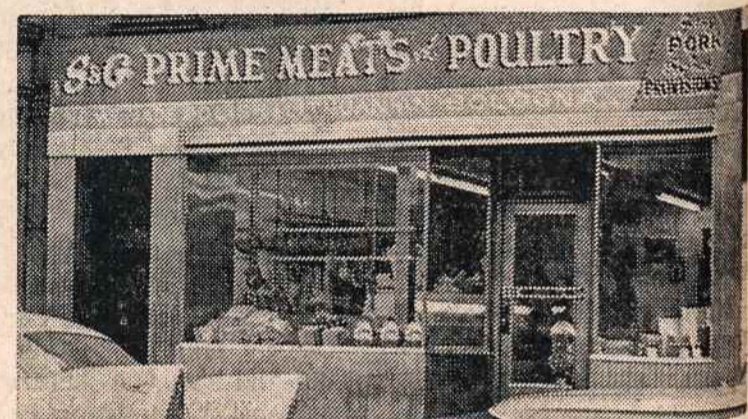
Tel. AL 4-8319 • 200 Orchard St., New York, N.Y. 10002

WEISS & KATZ, INC.

187 ORCHARD ST., N. Y. C. Tel. GR 7-1130
DIDMENŲ IR MAZMENŲ PREKYBA
— DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ —
• Vyrų ir moterų eilutėms, apsiaustam, suknelėm ir kt.
• Audiniai angliškos ir vietinės vilnos, šilko, medvilnės
• Specialiai žemos kainos siunčiant audinius į užsienį
• Mes padidinome savo patalpas, kad galėtume geriau patarnauti klientams. Prašome užėiti ir pasižiūrėti.

S & G MEAT MARKET

ANTANAS VAITKUS, vedėjas

84-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. Tel. VI 9-5077
340 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. Tel. STagg 2-4329
Papigintomis kainomis primame užsakymus VESTUVĖMS ir POBOVIAMS
Pristatome į namus lietuviškus skilandžius ir sūrius
We take all orders special price for Weddings and Parties
Home-Made Bologna

Siųskite į Lietuvą ir SSSR

DOVANŲ SIUNTINIUS

— gerą atraižą medžiagos paltui, kostiumui ar suknelėi. Pasirūpinkite medžiagos išsiuntimu tuojau! Išpardavimas nepaprastai žemom urmo kainom atraižų vilnonės medžiagos — importuotos ir vietinės — trijose krautuose:

S. BECKENSTEIN, Inc.

118-125-130 ORCHARD STREET — GR 5-4525
Cor. DELANCEY, N. Y. C.
Krautuves atviros kasdien ir sekmdieniais, išskyrus šventadienius, nuo 9 ryto iki 6:30 vak.
S. Beckenstein krautuvese kalbama rusiškai, lenkiškai, ukrainiškai.
Važiuoti BMT išlipant Essex Street, keltis elevatorium į viršų, arba IND traukiniu D-6 Avenue iki Delancey St.
Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertint!

Dabar jūs galite aplankyti savo artimuosius Lietuvoje —

Mūsų įstaiga taip pat sutvarko pramogines ir biznio keliones į visus Sovietų Sąjungos valdomus kraštus. Mes parūpiname visas sutvarkome rezervacijas ir kt. Smulkesnėmis informacijoms rašykite — skambinkit daugiausia patyriausiam Kelionių biurui į Rytų Europą

COSMOS TRAVEL BUREAU, Inc.

45 W. 45 Street, New York 36, N.Y. • Tel. Circle 5-7711

Cosmos Parcels Express Corp.

Patį žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugelio metų patyrimą siunčiant

DOVANAS - SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klientų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom. Informacijų ir nemokamų katalogų gausite iš visų mūsų skyrių.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

- Boston 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue LI 2-1767
- SO. BOSTON 27, Mass. 327 West Broadway AN 8-0088
- BROOKLYN 11, N.Y. — 370 Union Avenue EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N.Y. — 600 Sutter Avenue DI 5-8808
- BUFFALO 6, N.Y. — 332 Fillmore Avenue FL 6-2674
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halstead Street WA 5-2731
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road TO 1-1088
- DETROIT, Mich. — 730 Michigan Avenue VI 1-5358
- GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N.W. GL 8-2258
- HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Av., tel. 233-8030, 246-0215
- HAMTRANCK, Mich. — 11333 Jos. Campau TO 7-1515
- IRVINGTON 11, N.J. — 762 Springfield Ave. ES 2-8569
- LAKEWOOD, N.J. — 126 - 4th Street FO 3-5969
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. AN 1-2994
- NEWARK 3, N.J. — 428 Springfield Avenue BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. LO 2-1446
- NEW YORK, N.Y. 10011 — 108 West 14th Street CH 3-3005
- NEW YORK 3, N.Y. — 39 - 2nd Avenue GR 2-5850
- PASSAIC, N.J. — 176 Market Street MU 4-4610
- PATERSON 1, N.J. — 99 Main Street PO 5-5882
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. HU 1-2750
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Carson Street FI 6-1571
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street PL 6-8766
- WATERBURY, Conn. — 905 Bank St. SW 8-6868
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street SW 8-6868
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue RI 3-6440

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL 5-7281 THE WORKER Business Office GL 2-2923 by FRANCISCAN FATHERS

1951 sujungė AMERIKA, LDS organą DARBININKA ir LIET. ŽINIAS... Eina nuo 1915 metų.

Vienas iš tiltų tarp saviškių

Ar įmanoma sukurti sveiką klimata tarp veikiančių tradicinių įsipilietinusių rokančių ir naujesnių sąjūdžių, rokančių pozityvios veiklos laisvinimo reikalui? — Tokiu klausimu buvo sustabdyta birželio 24 nr. gr. ja minčių, sukilusių dėl A. Mažeikos "mestos pirštines".

Nuo ko pradėti? — Nebūtų prasminga aiškinti, kuri pusė dėl nepakankamo bendradarbiavimo kalta. Tai būtų nebaigiamas aiškinimas, o jei ir pabaigiamas, tai sunkiai įtikimas suinteresuotom pusėm, nes įtikėjimą tokiu atveju lemia ne tiek blaivus protas, kiek susidrumstęs jausmas.

Prasmingiau pozityviai aiškintis: ar įmanoma pasiekti to, kad tarp šiokių ir tokių veikėjų ar institucijų sumažėtų pasitaikanti įtampa, dingtų priešiško jausmas ir užsimegztų lojalus bendradarbiavimas?

Kas gyvenimą linkęs priimti dramatiškai, tas skeptiškai numos ranka ir, lyriškai atsidusdamas, nurodys į kartų skirtumus: "Skirtingos kartos nesuvedamos draugėn..."

Kas nėra linkęs į dramą ir lyriką, kas epišku padėti priima, atsakys: "Kartų rolė yra gerokai perdėta; abiejose kartose yra žmonės; abiejose kartose yra nesukalbamų žmonių; abiejose yra susipratimo talkininkų; pirmųjų daugiau tarp tų, kurie save apreiškia liežuvio; antrųjų tarp tų, kurie daugiau reiškiasi darbais..."

Gera kryptimi buvo pradėta, kai Vlikas, Laisvės Komitetas parodė iniciatyvą pasikalbėti su jaunesniais veikėjais iš įvairių Amerikos vietų. Pasikalbėti tokiems klausimais, kurie šiuo metu aktualūs ir susiję su laisvės

Gailiuos, kad teturiu vieną gyvybę aukai dėl tėvynės

Liepos 4 dieną Amerikoje daug triukšmo ir šventiškos nuotaikos. Visi žino, kad tai nepriklausomybės paskelbimo diena. Ne visi, kurie dabar džiūgaujia, betgi prisimena, ką ši diena reiškė tėvų tėvam, Amerikos nepriklausomybės skelbėjam, Amerikos kūrėjam. O prisiminti tai verta šiemet ypač, nes jau 190 metų nuo tos pirmosios liepos 4.

Nepriklausomybės deklaracija kilo iš ginkluotos revoliucijos, prasidėjusios susirėmimais su anglais. Susirėmimai ir kovos trukę nuo 1775 iki 1783, kada Paryžiuje buvo sudaryta taika, ir Anglija pripažino Jungtinių Valstijų atsiskyrimą. Tuose 8 metų susirėmimuose žuvo 4.435. Tai buvo gyvybių auka už nepriklausomybę.

Nepasitenkinimą anglais ir pasipriešinimą jiems pažadino didėjantis ekonominis išnaudojimas. Kibirkštį sukilimui žiebė angli kariuomenės šūviai į mišią Bostone 1770. Tebuvo užmušti 3 ir sužeisti 8, bet tie šūviai buvo pagarsinti kaip "Bostono skerdynės".

Garsas kurstė nuotaikas pasipriešinti angli prekėm, jų nevertoti ar net suversti į jūrą. Anglai mėgino represijas stiprinti, atsiųsdami 4 naujus pulkus, suvaržydami Massachusetts rinktinę valdžią. Tokios represijos gal duoda

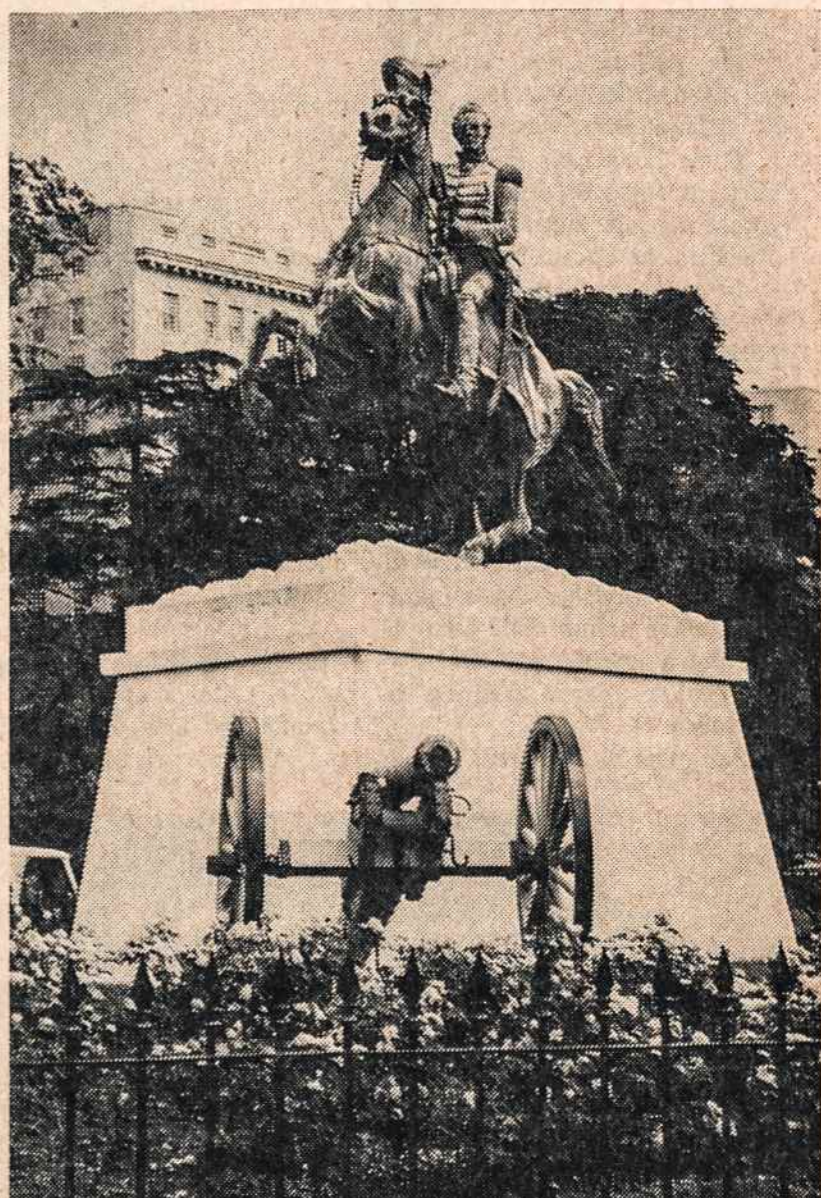
vo anglam laukiamų vaisių Afrikoje ar Azijoje — Amerikoje jos davė priešingus rezultatus: kelė pasipriešinimą. Priežastis paprasta: amerikiečiai kolonistai nebuvo toki kaip afrikiečiai ar azijiečiai. Tai buvo tie patys europiečiai. Gal net kai kuriais atžvilgiais pranašesni už savo valdytojus anglus, nes tai buvo dinamiškas elementas, pamėgęs laisvę, dėl laisvės ryžėsis plaukti per Atlantą naujo gyvenimo pradėti. Tai elementas, kuris galėtų būti palygintas su dabartiniais Baltijos kraštų gyventojais — jie taip pat yra laisvę ragavę, ją pamėgę ir kai kuriais atžvilgiais jaučiasi pranašesni už juos okupavusius ir ūkiškai išnaudojančius Sovietus.

Tai elementas, kuris ryžtasi priešintis ir kovoti.

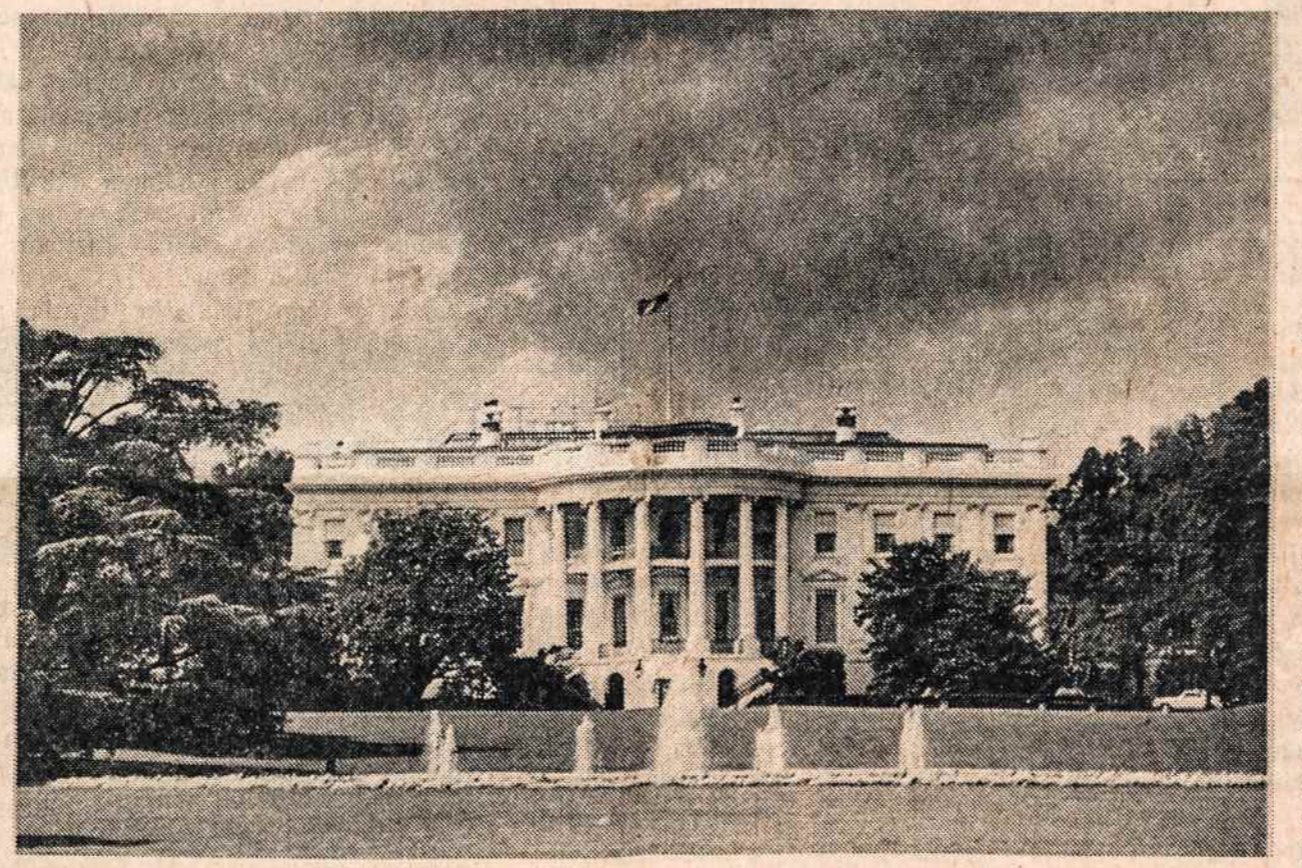
Pasipriešinimas ėjo dviem kryptim — karine ir politine. Tuo metu, kada ėjo kariniai veiksmai, brenjo politinis siekimas palaipsniui. Sproginėjo nepriklausomybės deklaracijom atskirose vietose. 1774 Philadelphiaje buvo sušauktas vadinamas pirmasis kontinentinis kongresas, 1775 Richmond, Pa., vadinama revoliucinė konvencija, kur Patrick Henry tarė istorijoje palikusius žodžius: "Duok man laisvę arba duok

man mirtį". Atskiras deklaracijas priėmė Mecklenburgas, Pa., priėmė Virginia. O Richard Henry Lee metė idėją sušaukti kolonijų kongresą, kuris paskelbtų kolonijas nepriklausomas ir nutrauktų priklausomybės ryšius su Anglija. Jį parėmė Massachusetts delegacijos John Adams, ir Philadelphiajos kongresas pavedė Jeffersonui paruošti deklaraciją. Po daugybės pataisų ji ir buvo priimta 1776 liepos 4. Ne visų delegacijų ji buvo tada pasirašyta. Sakysim, New Yorko delegatai pasisakė neturį įgaliojimų. Philadelphiajos delegatai buvo priešingi. Teko siekti, kad jie būtų pakeisti. Pamažu buvo surinkti reikalingi parašai, deklaracija buvo daug kur skelbiama vis tebeinant kovom.

Tai buvo nepriklausomos Amerikos pradžia. Pradžią sveika, jei iš anos užuomazgos išaugo tokia dabartinė Amerika. Pradžią aplaistyta savu krauju, dideliais veikėjų užsimojimai ir pasiryžimais rizikuoti, jei reikia, ir mirti. To pasiryžimo pavyzdžiu istorijoje liko žodžiai Nathan Hale, kuris 1776 rugsėjo 22 buvo angli nuteistas mirti kaip šnipas. Jis, prieš mirdamas, kalbėjo: "Gailiuos, kad teturiu vieną gyvybę aukai dėl tėvynės".

Andrew Jackson paminklas prie Baltųjų Rūmų Washington, D. C. Nuotr. R. Kisieliaus

Baltieji rūmai Washington. Nuotr. R. Kisieliaus

KADA KNYGA VIRSTA GINKLU

Korespondentas iš Waterbury papildomai praneša apie jaunimo metų komiteto surengtą 1941 metų minėjimą. Viena iš komiteto pirmininkų Livia Bražėnaitė pulk. Nichols, pagrindiniam kalbėtoju, įteikė knygą "Lithuania Under the Soviets", o visiem kitiem garbės svečiam įteikė po "Guerrilla Warfare", L. Valiuko "Lithuania — Land of Heroes" arba B. Armonienės "Leave your Tears in Moscow". Gerai, kad pagaliau mes tokių knygų turime...

Kime, kad ši kova dėl laisvės, kurios ėmėsi jaunimas Lietuvoje, gali duoti inspiracijos pasaulio idealistiniam jaunimui siekti, kad būtų baigta tiranija... Laisvės atstatymas Lietuvai bus tik vienas žingsnis kelyje į tai, ko visi mes siekiame: laisvės ir teisingumo visiem žmonėm. Šis Waterburio atsišaukimas pasiūstas jaunimo kongresui Chicagoje kaip projektas atsišaukimui, kurį kongresas turėtų paskelbti.

Jaunimas padarė taip pat žygių, kad minėjimas nesibaigtų su žodžiais salėje. Paskelbė čia pat, kad išsiuntinėjo laikraščiam jaunimo atsišaukimą į 000. Iš jų padaryta išvada, Connecticut jaunimą, kuriame iškelia sovietų nusikaltimus prieš Lietuvą ir prašo Amerikos jaunimo paramos. "Mes ti-

MĖNULYJE — kaip žemėje Mėnulyje nuleistas Surveyor I tebesiūnčia nuotraukas. Nuo birželio 2 atsiuntė jų per 10, čiam jaunimo atsišaukimą į 000. Iš jų padaryta išvada, Connecticut jaunimą, kuriame iškelia sovietų nusikaltimus prieš Lietuvą ir prašo Amerikos jaunimo paramos. "Mes ti-

Portrait of Jono Budrio with text: JONO BUDRIO ATSIMINIMAI LIETUVOS KONTRŽVALGYBA 1922-1923 Copyright

As pagyriau jų darbą ir pavedžiau su tuo pat atsargumu sekti toliau, žadėdamas iš ryto duoti papildomas instrukcijas. Dar nebuvo tikrai nustatyta, bet nebuvo sunku spėti, jog tas nepažįstamas buvo ar tas pats draugas — žvejys, ar iš tos pačios "kompanijos". Iš ryto priimdavau skyrių viršininkų raportus apie paros įvykius ir 10 val. eidavau su pranešimu pas vidaus reikalų ministrą. Mūsų agentūros vedėjas su kai kuriais savo informatoriais irgi susitikdavo Vytauto parke. Netikėtumams išvengti, neaiškindamas priežasčių įsakiau iki atskiro parėdymo perkelti susitikimo vietą kitur. Išorinio sekimo vedėjas dar kartą parodė savo sumanumą, pranešdamas, kad jis jau spėjo apžiūrėti, anksti rytą, ir tvorą ir galimybes neveikiančiame restorane patalpinti savo du agentus nuo 19 iki

22 val., kad būtų arti sekamojo per jų kitą susitikimą, jei būtų įsakymas sumti vietoje.

Nvykau pas ministrą Ig. Musteikį. Po to vakarykščio pasimatymo jau nebegalima buvo tylėti. Pranešiau apie įvykius, o iš jo nuvykau pas min. pirmininką prof. A. Voldemarą. Ir vienam ir kitam ta žinia, atsižvelgiant į asmenį, buvo sensacinga staigmena, ir abu palinkėjo man sėkmingai vesti bylą iki galo.

Iškėliau galimybę sumti pasimatymo metu Sovietų parūntinybės pareigūną: verta, ar ne tai padaryti? Net ir didelės valstybės to vengia. Sovietai gali be jokio pagrindo sumti net didesnį mūsų pareigūną Maskvoje ir liudininkais "rodyti", kad jis kaltas špioniažu. Ministras pirmininkas, apsvaustęs nusprendė, kad nereikia Sovietų pareigūno sumti, svarbu tikslai įrodyti kaltę, nes tai reikalinga ir generolo kaltei įrodyti, o pareigūną paleisti.

Kleščinskis santykiuose su žmonėmis laikėsi drašiai, visuomet turėjo keletą naujų anekdotų, mieliau juos pasakojo, ir dienos metu galima buvo jį dažnai sutikti Laisvės alejoje, kai kada kavinėse. Gyveno Žaliame Kalne, vieno mūsų kariškio namuose, antrame aukšte. Pats namas stovėjo nuošaliai, prie nęgristos ir ne kaip apšviestos gatvės. Sekimas ėjo normaliai, nieko sensacingo nedavė, bet sekančiam jo naktiniam pasimatymui jau buvo geriau pasiruošta. Praėjo savaitė, ir naujo tokio pasimatymo nesulaukėme.

Aš porą kartų irgi susidūriau su generolu; ne tik nevengiau, bet tyčia užkalbinau. Pastebėjęs jo silpną pusę paklausiau, ar neturi kokio naujo anekdoto — kai kada tai padeda geriau nuteikti asmenį, po tokio juoko lengviau kalbėti ir apie reikalą. Generolas ne tik turėjo, bet toks mano prašymas jam patiko, sako: "Aš jums specialiai ant popieriuoko surašysiu keletą ir sutinkąs perduosiu". Jis buvo labai patenkintas tokia jam patikėta "slapta misija", pradėjo skūstis nuobodumu, kvietė užteiti pas jį arbatos ir vėl antrą kartą išsidavė paklausdamas:

— Ar nežinote, kas čia, Lietuvoje, vadovauja Lenkijos špioniažui? Žinodamas jo ryšį su Sovietų pasiun-

tinybe, supratau, kad tas uždavinys išaiškinti buvo jam iš ten duotas.

— Žinote, tai gera idėja. Mes čia visą dėmesį kreipiame į vidaus politiką, o nesidomime pakankamai šnipais: nei laiko nelieka, nei tinkamų tam žmonių neturime. Be to, aš tik pradėdu įeiti į darbą; jūs, generole, žinote, kad tai ne metrikacijos biuras...

— Kaip gi, kaip gi, žinau, bet jei nurodysite man asmenį...

— Gerai, pabandykite. Aš įtariu, kad tikras centras yra XY bendrovėje, kurios direktorius Z. neva prekybos reikalais važinėja po visą Lietuvą, o tu pasinaudoja, steigdamas informatorių tinklą, ir surinktas žinias veža į užsienį.

Tai sakydams, aš norėjau parodyti generolui, kad man ir į galvą neateina juo nepasitikėti. Anaipito! Atrodė, atsisveikinome vienas kitu patenkinti.

Po pietų turėjau pakvietimą pas Vokietijos atstovą. Jo bute didesnis priėmimas visam diplomatiniam ir konsulariniam korpusui, mūsų keliems ministrams, užsienių reikalų ministerijos direktoriams. Visi su poniomis. Spėjau, kad aš buvau kviestas dėl buvusios mano padėties. Klaipe doje. Svečiai sudarė grupes, gyvai šnekučiuodami. Prie mūsų grupės, kurioje buvo ir Latvijos ministras B., staiga priėjo Sovietų pasiuntinys P. skis ir, paėmęs ministrą B. parankini, neva draugišku susirūpinusiu tonu rusiškai užklauso:

— Kaip su jūsų Dvinsku, ar ten viskas tvarkoje?

— Tvarkoje, rodos, — nustebintas ir nelabai įtikinamai atsakė užkluptas ministras B.

— Na, aš jūsų vietoje kiek susirūpinčiau, — ir pats, pasisukęs, žvilgtelėjo į mane su šypsniu, kuris sakė: "Štai kaip aš moku suntriguoti" — ir, taip, kaip buvo atėjęs skubiai perėjo per salę prie kitos grupės.

Tokios rūšies humoro, mano supratimu, negalima buvo priskaityti prie gero skonio, ir jis netiko diplomatų tarpe. Žinoma, ministras B. galėjo tokiu pat tonu atsakyti: "Mano žiniomis, lygiai toki pat susirūpinimą vertėtų parodyti Vladivostokui". Bet ministras B. susi-

nervinęs man sakė: "Ką jis tuo norėjo pasakyti, gal jis žino ką nors apie Lenkijos norus?"

Atsakiau, kad čia buvo tik nevykęs juokas ir neverta tam skirti reikšmės. Deja, ministro B. nuotauka buvo sugadinta, ir jis greitai išėjo.

Ilgai nesulaukdamas Kleščinskio susitikimo su nepažįstamuoju, nutariau tą susitikimą suprovokuoti arba pagreitinti. Iš priėmimo nuvykau tiesiai pas ministrą A. Merkį. Norėjau išdėstyti jam savo planą.

— Pas tave dažnai vakarieniės būna apie 10-12 žmonių. Šiam mano reikalui užtektų ir pusės, bet būtinai turi dalyvauti tu, Kleščius ir aš. Mūsų pašnekėsys turėtų duoti Kleščiumi kokią nors sensaciją ir pakankamai medžiagos, kad jis skubėtų tą viską pranešti.

— Aš tau paskambinsiu, — atsakė A. Merkys.

Grįžau namo, į Lietuvos viešbutį, kur tuo metu gyvenau. Savo kamaryje turėjau atskirą telefoną. Po kiek laiko skambintis. Skambino direktorius Z. (mano nurodytas generolui tariamasis Lenkijos šnipas), pranešdamas man, kad pas jį dienos metu atėjo generolas Kleščinskis, prašydamas duoti jam kokią nors tarnybą.

— Ką aš turiu daryti? — klausė direktorius.

— Kuo jis motyvavo savo atėjimą ir prašymą? Ar jį kas siuntė? — paklausiau.

— Ne, jis sakė, kad jis yra pensininkas, bet turi pakankamai energijos, nori užsidirbti, nenori eiti į valdines įstaigas, tad atėjo į bendrovę, gal jie duos jam kokį darbą.

Aš paprašiau direktorių, jei gali, kad priimtų, bet ne į kontorą, o kad pasiųtytų generolui dirbti pardavime, už procentus, garantuojant jam minimumą.

Direktorius atsakė, jog generolui jis negali pasiūlyti poros šimtų litų, bent penkis šimtus turi jam duoti.

— Rizikuojate penkiais šimtais litų, tad nesuseriškite, — pasakiau: jei generolas nesugebės pakankamai parduoti, po mėnesio pasakysite, kad bandymas nepavyko, ir atsisveikinsite, o šiaip jums bus gera rekama — ne bet kas — generolas — siūlo jūsų prekę.

(Bus daugiau)

Kaip atsirado "Tėviškės namų" kantata

Reportažas iš Los Angeles

Vos pravėrus duris į salę, kur vyko paskutinioji repeticija, pavėlavusio keleivio ausį ir širdį užliejo lietuviškos muzikos ir dainų garsai. Jau anksčiau ne kartą girdėjęs Br. Budriūno kūrinis naujoje kantatoje greitai atpažįsta kompozitoriaus savitą stilių ir vedamuosius motyvus. Tą patį vakarą ir kitą dieną išgirdus net kelias juostas, kuriose buvo įrašyta kantata su skirtingais solistais, dar labiau laukta ir paties "gyvo" koncerto.

Kompozitorius Bronius Budriūnas lietuviškai visuomenei pažįstamas seniai. Eilė lietuviškų chorų ir solistų jo kūrinius yra įjungę į savo pastovų repertuarą.

Baigęs prof. J. Gruodžio kom-

pozicijos klasę Kauno konservatorijoje, Br. Budriūnas talentingai reikšėsi sukurdamas fortepijono sonatą, "Raudą" smuikui ir fortepijonui ir kt. Mokytojaudamas Dotnuvos žemės ūkio akademijoje ir eilėje gimnazijų, pasireiškė kaip ypač gabus chorų dirigentas. Gebėjo chorus puikiai paruošti ir išgauti jų maksimalinį pajėgumą. Su pasisekimu B. Budriūnas vadovavo ir Vilniaus filharmonijos bei Vilniaus valstybinės operos choram kaip dirigentas ir chormeisteris.

Su chorais dirbo Br. Budriūnas ir Vokietijoje ir Amerikoje. Detrote ir apylinkėse buvo žinomas su savo chorų, o taip pat sudarė vyrų kvartetą, kurs

zitorius pasakojo korespondentui apie kantatos kūrybos eigą. Esą įvairiems konkursams ne visada duodant laukiamų rezultatų, L.B. centro valdybos švietimo taryba sudarė specialią komisiją. Jai buvo pavesta parinkti kompozitorių ir užsakyti naują kantatą trečiai dainų šventei. Ši komisija, 1962 gruodžio 2 nutarimu, kreipėsi į Br. Budriūną, prašydama tokią kantatą sukurti, palikdama laisvę pasirinkti tekstą.

Sutikęs Br. Budriūnas kreipėsi į Bernardą Brazdžionį, prašydamas tinkamo eilėraščio. Pirmasis tekstas vadinosi "Namų baladės". Per paskutinius trejus metus augo kantatos atskiros dalys ir būdavo atliekamos su Los Angeles šv. Kazimiero parapijos chorų įvairių koncertų metu. Bendradarbiaujant su teksto autorium, kai kurios eilutės buvo naujai sukurtos ir pritaikytos, strofų eilė pakeista.

Atbaigta kantata komisijos buvo labai teigiamai įvertinta ir priimta. Pilnas tekstas atspausdintas 44 psl. leidinyje ir jo atlikimas užtrunka 22 minutes. Keturių kantatos dalių, nors rišamos bendros minties ir vedamųjų motyvų, gali būti atliekamos ir skiriam, kaip savyje atbaigti kūriniai.

Nors kantata parašyta mišriam chorui su soprano ir bosu solo partijomis bei fortepijono palydėjimu, premjeros progą buvo įjungtas ir vargonų palydėjimas (Dainų šventėje irgi pramatoma vargonų palyda). Pirmoje kantatos dalyje iš pradžių moterų choras, o vėliau ir mišrus choras pakilia, bet kartu ir ramiai lietuviška nuotaika apibūdina kaip "iš visų kelių keleviai grįžta į gimtuosius tėviškės namus".

Pirmoje kantatos dalyje iš pradžių moterų choras, o vėliau ir mišrus choras pakilia, bet kartu ir ramiai lietuviška nuotaika apibūdina kaip "iš visų kelių keleviai grįžta į gimtuosius tėviškės namus".

Antroje dalyje šalia džiaugsmingo namų motyvo ypač žymios ir dramatinis tonas bosų arijoje, kviečiant "vaduoti tėvų tautos".

Trečioje dalyje po svajingos soprano įžangos palaipsniui moterų, o vėliau ir mišrus choras išsijungia į pranašaujama bendrą džiaugsmą, kurs liesis "nuo žvaigždės lig plastančios žvaigždės".

Ketvirtoje dalyje fugai panaudojamas antrąsias dalies motyvas "Namai, namai, pavasariu pražydė". Tiek abu solistai, tiek vyrų ir moterų chorai pakaitom ir, bendrai vesdami tėviškės namų ilgesio temą, vieninčiai liejasi į galingą ir viltingą finalą: "Širdį neša vienas mūsų džiaugsmas — Lietuvos pavasario diena".

Nors lietuviška dvasia atsispindėjo visose dalyse, veltui kas bandytų čia ieškoti harmoni-

rožių puokštę. Tokią pat dovana gavo ir LMKF pirmininkė Ligija Bieliukienė.

Reikia pasidžiaugti, kad LMF-JOS Chicago klubo pirmininkė M. Kraučūnienė ir kitų klubo narių dėka priėmimas Jaunimo Centre buvo įdomus ir išpūdingas. Tai pripažino ir svetimtų tės viešnios bei svečiai.

J. Daužvardienė tenka nuopelnas už malonų, draugišką svečių priėmimą ir vadovavimą programai.

Bernardas Brazdžionis ir Bronius Budriūnas. Nuotr. P. Jasiukonis

Zemaičių Kalvarija nepriklausomos Lietuvos laikais.

Didžioji šventė Ž. Kalvarijoje

Zemaičiuose per tris simtus metų garsėja Zemaičių Kalvarija, kur nuo liepos 1 iki liepos 12 vyksta didieji atlaidai. Jų svarbiausia diena būna pirmą sekmadienį po liepos 3 (šiemet liepos 3).

Stebuklingas Dievo Motinos paveikslas ir Kryžiaus Kelias su traukia maldininkus iš viso Lietuvos. Kalneliuose yra pastatyta 19 koplyčių — Kryžiaus Kelio. Per tuos kalnelius eidami nešdami vėliavas, būgnais mušdami, žmonės gieda specialias giesmes ir kalba maldas, prašydami paguodos varguose.

Suprantama, kad bolševikams didžiai nepatiko tokie atlaidai, kada visu inirtimu kovoję prieš religiją. Bijodami jų tie siog uždrausti, griebsi kitų priemonių — tuo pačiu metu Plateliuose rengia meno festivalį.

Praeitais metais okupantai keitė ir vietos pavadinimą. Prie daug akis badė Kalvarijos vardas. Pagal upelį, tekantį per miestuką, vietovė pavadinama Varduvos vardu.

džiųjų Lietuvos katalikų, kurių turi tiek daug ir ilgai kentėję už savo šventą tikėjimą. Laimime, kad greitai laiku ateis Dievo Prisikėlimas... kad visos tautos būtų išlaisvintos nuo žiauraus persekiojimo ir religinio varžymo" (M.K. Carroll, W. Čičita, Kansas, vyskupas.)

A. A. ILIUMINATA GIEDRAITIENĖ

Birželio 12 rytą Worcesterio lietuvių patyrė liūdną žinią, staiga nuvežta į ligoninę mirė vaikų literatūros rašytoja, buvusi mokytoja, visuomenininkė, skautininkė Iliuminata Giedraitienė-Vasiliauskaitė.

Velionė gimusi 1892 m. vasario 15 d. Norkūnų km., Sakų apskr. 1917 m. baigusi Saules mokytojų seminariją Voroneže. Mokytojos darbą dirbo Jurbarko pradžios mokykloje 1919-20 ir 1936-41 metais, Jurbarko progimnazijoje ir vėliau gimnazijoje 1920-21 ir 1941-44 m. Lietuvos valstybės atsikūrimo laikais uoliai dirbo suaugusių kursuose, vėliau rengiamuose kaimo mergaitėms žemės ūkio kursuose. Nuo 1935 m. iki 1940 m. ir Vokietijoje nuo 1945 iki 1949 m. aktyviai dalyvavo skautų organizacijoje. 1935-40 metų buvo Jurbarko vietininkijos vietininkė.

Bendradarbiavo vaikų laikraščiuose: Saulutė ir Žiburėlyje, rašė slapyvardė Nemuno Bangelė. Yra parašiusi ir originalę pasakų knygelę vaikams "Vyturėlis", išleidusi stilizuotų liaudies pasakų rinkinį "Mamos pasakos" kurių Lietuvoje išėjo trys laidos. Gavusi iš Lietuvos

A. A. Iliuminata Leonida Giedraitienė

knygelę jau sirgdama peržiūrėjo, pritaikė išeičių vaikams ir parengė ketvirtai laidai. Yra išvertusi dvi pasakų knygeles.

Iliuminata Giedraitienė buvo šviesi, giliai tvirtų lietuviškų tradicijų moteris. Savo tvirtą lietuviybę yra įdiegusi ir savo dukroms Grožvydai ir Danutei. Buvo pašarvota pas Diršą Birželio 15 palydėta į Sv. Kazimiero bažnyčią. Gedulingai pamaldas atlaikė ir į šv. Joakimo kapines palydėjo kun. A. Vokietis. Laidojimo koplyčioje palionę aplankė ir laidojimo maldose dalyvavo jos dėdė prof. K. Vasy.

LIETUVĖS TARPTAUTINĖJE MOTERŲ KONVENCIJOJE

Birželio 5-10 dienomis Chicagoje, Ill., vyko General Federation of Women's Clubs deimantinis jubiliejaus konvencija. Atšvęsta 75 metų veiklos sukaktis. Suvažiavime dalyvavo trys tūkstančiai moterų atstovų iš 55 valstybių.

Atvyko iš Graikijos, Europos, Pietų Amerikos, Lietuvių Moterų Klubų Federaciją atstovavo pir-kė Ligija Bieliukienė. Italijos Lietuvių Moterų Klubu pir-kė V. Lozoraitienė atstovavo J. Daužvardienė. Vokietijos regionalines valdybos pir-kę A. Grienię atstovavo Chicago klubo pir-kė M. Kraučūnienė.

Suvažiavimo metu atstovės darė pranešimus. LMKF vardu kalbėjo pir-kė Ligija Bieliukienė. Jos kalbos tema — Taika. Ji priminė, kad taika įmanoma tik tokiu, kuri pagrįsta žmonių laisvės ir demokratinių principais. Kol pasaulyje siaučia raudonasis teroras, jokia taika nėra įmanoma. Ji dar priminė Lietuvos išlaisvinimo bylą. Kalbą baigė LMKF-jos mal-

da, kuri paimta iš Sibiro lietuvių maldaknygės. Buvo didelis susidomėjimas šia maldaknyge ir LMKF-jos leidiniu, kurio pirmame puslapyje tilpo ištraukos iš Sibiro maldaknygės maldelių. Suvažiavimo dalyvės tuoj pat išgraibstė leidinį ir net laiškeliais prašė L. Bieliukienės, kur dar būtų galima jų gauti. Suvažiavimas priėmė rezoliucijas, kurių svarbiausia — neįsileisti raudonosios Kinijos į J.T. JAV Prezidentą L.B. Johnsoną atstovavo Vidaus reikalų min. Udall.

Suvažiavimo atstovės išrinko naują GFWC valdybą, kurios pirmininkė Mrs. E.D. Pearce iš Floridos. GFWC valdyba renkama kas dveji metai. Pagal tradiciją, kiekviena nauja pirmininkė ateina su nauju šūkiu. Mrs. E.D. Pearce šūkis — kartu su jaunimu kurti geresnį pasaulį. Savo išsamioje kalboje Mrs. E. D. Pearce nupasakojo naujos administracijos planus. Veiklos pagrindu bus sprendžiama jaunimo problemos — jaunimo nusikaltimai, narkotikai, beatnikų išdaigos, kariuomenės šaukimo kortelių deginimai ir t.t. Jaunimas pasaulio ateitis, tad reikia kovoti su visomis negerovėmis, kurios žaloja jaunąją kartą. Pirmininkė dirbs pasaulio taikai ir moterų bendradarbiavimui. Tačiau, anot jos, didžiausias taikos ardytojas tai komunistų agresija. Religija turinti būti šeimų kasdienine praktika, nes religija yra tikras kelias į pasaulio taiką.

Malonu priminti, kad į GFWC tarybą trečiu kartu išrinkta LMKF pirmininkė Ligija Bieliukienė. Buv. GFWC pir-kė Mrs. W.H. Hasebroock įteikė Ligijai Bieliukienei adresą, įvertindama malonų bendradarbiavimą GFWC taryboje ir pasišventimą tarptautinei moterų veiklai 1964-1966 metų laikotarpyje.

Suvažiavimo pabaigoje kalbėjo buvęs viceprezidentas R. Nixon. LMF-jos Chicago klubas, vadovaujamas pirm. M. Kraučūnienės, Jaunimo Centre suruošė priėmimą. Dalyvavo tarptau-

Iš k. į d. Marija Kraučūnienė — LMF Chicago klubo pirmininkė, J. Daužvardienė ir LMKF pirmininkė L. Bieliukienė.

LOS ANGELES, CALIF.

Pokalbis apie teatrą

Birželio 11 d. Dailiųjų Menų klubo susirinkimui pirmininkavo Bronys Raila, Dalila Mackalienė darė pranešimą apie lietuviško teatro problemas.

Klubo nariai gyvai diskutavo vietomis nuslysdami ir į tarptautinio teatro tolius. Kai kurie griežtai pasisakė prieš "absurdo" teatrą ir jo bandytojus lietuviuose. Be eilės kitų autorių, daugiausia liestas Anatolijus Kairys, kurio "Viščiukų ūkis" tebebuvo gyvas.

Sakoma, kad lietuviai rašytojai turi nemaža parašytų, bet vien stalčiuose laikomų teatrinų veikalų. Los Angelėje naujų teatrinų kūrinių pageidaujama. Kas tokių veikalų turi, prasiūm pasišvęsti bet kuriam DM K nariui, ar "Lietuvių Dienų" redakcijai, prašant perduoti rež. Mackalienėi.

Nauja klubo pirmininkė kaip tik ir bus Dalila Mackalienė:

(lg)

Darbo ir veiklos gyvenimas

Vladas Paulausko 70 metų sukaktis

Lowell, Mass. — Vladas Paulauskas, valgomųjų produktų ir valgyklos savininkas, birželio 27 minės savo 70 metų amžiaus sukaktį. Jis yra gimęs 1896 m. birželio 27 Ervilko parapijoje, Tauragės apskr. Tėvai, Izidorius ir Teodora (Raubaitė) Paulauskai, išauklėjo aštuonius vaikus: šešius sūnus ir dvi dukteris. Du sūnu ir dvi dukteris mirė Lietuvoje, o keturi sūnus dar gyvi: du Lietuvoje ir du Amerikoje būtent, Vladas ir Liudvikas ir abu yra pramonininkai Lowellyje.

Vladas Paulauskas atvyko į šį kraštą (JAV) 1913 m. liepos 4 d. ir apsisitojo pas gimines Jankauskus, gyv. Cambridge, Mass. Gavo darbą Swift įstaigoje dešriukių (frankfurters) skyriuje ir pradžioje gaudavo 12 centų už valandos darbą. Toje įstaigoje dirbo iki 1917 m.

Prasidėjus pirmajam pasauliniam karui, gavo darbą Woods bendrovėje (mašinų gamyboje), So. Bostone, kur gaudavo 75c. už valandą. Ten dirbo iki 1921 m.

Susitaupęs kiek pinigų, 1921 m., Cambridge, Mass., įsigijo valgomųjų produktų ir įvairių kitokių reikmenų krautuvę, bet tas darbas jam nepatiko, nes turėjo dirbti ilgas valandas, būtent, nuo 6 val. r. iki 12 val. nakties. Taigi tais pačiais metais jis tą krautuvę pardavė ir persikėlė į So. Bostoną, kur pirkto valgomųjų produktų krautuvę ir tą krautuvę išlaikė iki 1925 m. Iš So. Bostono persikėlė į Lowell, Mass., ir ten su broliu Liudviku įsteigė Lowell Bottling bendrovę. Gamino

įvairias sodes. Labai gerai sekėsi, įsigijo savo namus. 1932 m. užėjus depresijai, turėjo pakelti daug nuostolių. Vladas Paulauskas, kad išgelbėtų biznį ir namą nuo bankruto, 1935 m. vėl grįžo į Omaha mėsos gamybos įstaigą dirbti, o brolis vienas pasiliko savo biznį. 1943 m. Omaha įstaigoje kilo gaisras, ir trečiame aukšte dirbusieji darbininkai, tarp kurių buvo ir Vladas, buvo ugnies sukūryje. Jis, pamatęs, kad gaisrininkai taiso tinklą, išlindo pro langą ir rankomis laikėsi, laukdamas, kada pasakys jam šokti žemyn. Jo veidas, galva ir rankos labai apdegė.

Nebegalėdamas ilgiau laikytis ir nesulaukdamas pagalbos, šoko iš trečiojo aukšto ant šaligatvio. Nusilaužė kojas ir rankų kaulus. Šešius mėnesius išgulėjo ligoninėje. Stebuklas, kad jis išliko gyvas ir pasveiko. Tai buvo jo skaudžiausia ir nepamirštama nelaimė. Kita nelaimė, tai širdies ataka. Tris mėnesius buvo ligoninėje ir 6 mėnesius nieko negalėjo dirbti.

Pasveikęs nebegrįžo į dirbtuvę. Jis įsigijo valgomųjų produktų krautuvę ir namą, 575 Lawrence Street. Krautuvę iki šiol tebelaiko, tik toje pačioje krautuvėje įtaisė ir valgyklą. Jis su šeima gyvena antrame aukšte.

Veikla organizacijose

Gyvendamas So. Bostone, įsirašė į Sv. Kazimiero R.K. d. ją ir per 3 metus buvo jos pirmininku. 1918 m. įstojo į LDS 1 kuopą ir nuo pat pradžios buvo Darbininko skaitytojas. Dalyvavo LDS seimuose ir Naujo-

sios Anglijos apskričio suvažiavimuose, atstovaudamas pirmą kuopą, o persikėlus iš So. Bostono į Lowell atstovavo 97 kuopą. 1927 m. dalyvavo LDS seime, Hartford, Conn., ir buvo išrinktas Centro pirmininku. Tose pareigose buvo iki 1930 m. Jis buvo pakartotinai išrinktas LDS Naujosios Anglijos apskričio pirmininku ir taip pat įvairiose kitose Centro pareigose. LDS Centro vicepirmininku išbuvo 16 metų iki likvidacijos. 1938 m. Vladas Paulauskas LDS seime buvo pakeltas garbės nariu už pasidarbavimą. Vietinių kuopų — LDS, LRKSA ir kitų draugijų buvo pirmininku ir kitose pareigose. Daug veikė Federacijoje, buvo jos skyriaus pirmininku, Tautos Fondo skyriaus pareigūnu. Kovojant dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės, daug darbuos, pats aukavo ir dalyvavo rinkliavose, ir dabar tebesielvoja Lietuvos išlaisvinimui.

1951 m. įvykusiame ALRK Federacijos kongrese, So. Bostone, Vladas Paulauskas buvo pakeltas garbės nariu.

Jis daug darbavo Sv. Juozapo lietuvių parapijoje ir jos draugijose.

1914 m. spalio 18 d. vedė **Barborą Antanavičiūtę**, atvykusią į šį kraštą su tėvais iš Viekšniškių, Mažeikių apskr. Moterystės sakramentą suteikė a.a. kun. kleb. Tomas Žilinskas Sv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje.

Išaugino ir išmoksino du sūnus ir dvi dukteris. Jauniausias sūnus Edmundas yra klierikas ir mokosi seminarijoje Ro-

Į Dainavos stovyklą studijų savaitę renkasi jaunimas iš viso laisvojo pasaulio. Nuotr. G. Naujokaičio.

moje, gyvena Sv. Kazimiero lietuvių kolegijos namuose. Vyriausias sūnus Vytautas yra baigęs aukštesnę mokyklą Lowelly. Tarnavo JAV karo laivyne. Atitarnavęs grįžo į civilinį gyvenimą karininko laipsniu. Po to išvyko į Chicago, Ill. ir ten mokyėsi inžinierijos. 1949 m. persikėlė į Portland, Oregon, ir įstojo į Portland Oregon universitetą, kur užbaigė komercijos mokslus. Portlande apsigėdė ir dabar augina vieną sūnų. Dukterė Ieva yra baigęs aukštesnę ir plaukų garbinavimo mokyklą ir turėjo savo grožio salioną. Ji ištekėjo už Jono Baušos ir augina du sūnus. Jaunesnioji dukterė Birutė taip pat yra baigęs aukštesnę plaukų garbinavimo ir komercijos mokyklą. Dabar ji yra savo tėveliams didelė pagalba — dirba krautuvėje ir valgykloje.

Mielam Vladiui Paulauskui, sulaukusiam 70 m. amžiaus, tiek daug dirbusiam visuomeninėje lietuvių katalikų veikloje, linkime sveikam sulaukti savo jauniausio sūnaus Edmundo kunigu ir laisvos nepriklausomos Lietuvos. **A.F.K.**

Baltimorės žinios

Sv. Vardo draugijos nariai su šeimomis dalyvaus beisbolo žaidimuose liepos 1. Visas pelnas skiriamas stipendijom, kad jaunimas galėtų siekti mokslo.

Sv. Kazimiero seselių remėjų draugija birželio 25 surengė išvažiavimą į Allenberry, Pa. Vaziavo autobusu ir tą pačią dieną grįžo namo.

Kurie aukoko Šiluvos koplyčiai, tiem klebonijoje išdalyti specialūs pažymėjimai. Kitiem pasiūsta paštu. Baltimorėje Šiluvos koplyčios įrengimui Washingtone suaukota 18,000 dol.

Lietuvių svietinės šėrininkai liepos 3 rengia pikniką graziame Conrad Ruth Villos parke prie Chesapeake įlankos. Bus įdomi programa, šokiai, valgiai. Autobusas važiuos nuo lietuvių svietinės 11 val.

Siuvyklų darbininkai savo metines atostogas pradės nuo liepos 1. Vieni jas praleis prie Chesapeake vandens, kiti keičia toliau lankyti giminių bei draugų. Nemaža lietuvių dirba siuvyklose.

HARTFORD, CONN.

Paminėtas baisusis birželis

Hartfordo lietuvių "Tėvynės Garsų" radijo valanda birželio baisiuosius įvykius paminėjo net du kartus.

Birželio 12 d. buvo paskaitytas rašinys neseniai atvykusio iš Lietuvos asmens. Autorius (ar autorė) yra buvęs tame teisme ir matęs, kokia nuotaika pasmerktųjų mirti. Rašinys pavadinamas "Viena diena su pasmerktaisiais mirti".

Teismas vyksta Vilniuje, lietuviai, laisvės kovotojai — partizanai. Vieni atsakinėja tik trumpai į klausimus, kiti prakieksmu kaltina komunizmą ir rusus — Lietuvos pavergėjus. Pasmerktieji mirti gali išsikabinti ką tik nori ir kiek nori. Šio rašinio autorius (ar autorė) galėję dar dvi dienas nuvykti į pasmerktųjų mirti teismą, bet nėję — tai per daug gūdu ir šurpu matyti nekaltų brolių — už laisvę kovojusių — pasmerktųjų mirti teismą...

Rašinį labai įspūdingai perskaitė Zita Dapkienė.

Birželio 19 d. per lietuvių "T.G." radijo valandą buvo duotas Bostono "Laisvės varpo", Stasio Santvaro "Aušra ties Vilnium" montažas. Tai vežamųjų į Sibirą vaizdas.

Ir "Aido" choras savo koncerto metu dvi giesmes skyrė baisiojo birželio įvykiams atžymėti — tai "Maldą (nuliūdo kapei) — A. Vanagaičio ir "Maldą už tėvynę" — A. Kačanausko. Publika maldas išklaušė su pagarba — stovėdami.

Puikus "Aido" choro koncertas

Birželio 19 L.A.P. klubo salėje buvo įdomus Hartfordo "Aido" choro koncertas. Išpūdį dar didino choristų, ypač chorisčių, puošnūs drabužiai.

Prieš koncertą įžanginį žodį tarė choro seniūnas K. Jurkevičius, pažymėdamas, kad pirmosios dvi giesmės skirtos birželio baisiesiems įvykiams atžymėti.

Sv. Alfonso C.Y.O. rengia išvyką liepos 3 — Parks Maryland. Šokiams gros orkestras. Autobusai išvyks nuo sv. Alfonso bažnyčios.

Jonas Obelinis

IŠ VISUR

— Jaunimo kongrese sveikinimų žodžiu nebus. Todėl visi sveikinimai pasaulio lietuvių jaunimo kongresui turi būti siunčiami raštu ligi liepos 2 d. Šiais adresais: PLJK Būstinė, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, arba Lithuanian World Youth Congress, Conrad Hilton Hotel, 720 S. Michigan Ave., Chicago, Ill. 60605.

— **Solistė Aušra Vedeckaitė** atvyksta į jaunimo Kongresą ir dalyvaus bankete. Dainuos drauge su sol. Rimtautu Dabšiu. Banketas įvyks liepos 2d. šeštadienį, 7 v.v., Conrad Hilton viešbučio Grand Ballroom salėje, Chicagoje. Bilietai į kongreso banketą gaunami pas Algį Marchertą, 4619 S. Keating St., Chicago, Ill. 60632, tel.: LU 5-1187. Taip pat Marginiuose, 2511 W. 69 St., Chicago, Ill., 60629, tel. PR 8-4585 ir P. L. J.K. Būstinėje, Jaunimo Centre 5620 S. Claremont ave., Chicago, Ill., 60636, tel. 776-4577 skambinant tarp 6 ir 9 v.v.

— **Pranas Ambrasas, ALRK** Vargonininkų Sąjungos centro valdybos narys ir išdinininkas, Darbininkui atsiuntė ilgą atvirą laišką, kuriame pasisakoma įvairiais vargonininkų sąjungos reikalais, nusiskundžiamą centro valdybos pirmininko neveiklumą, kad ilgai neišėjo "Muzikos žinių" prenumeratą, bet nei jis, nei nauji prenumeratoriai žurnalo negavę. Vargonininkų sąjunga turėtų visus savo reikalus aptvarkyti dainų šventės metu, kada dauguma jos narių suvažiuos į Chicago.

— **Saigone** birželio 23 kariuomenė užėmė budistų vadinajamą "pasaulietinių reikalų institutą", kuris yra akcijos prieš vyriausybę centras ir kuriame pasislėpė jaunuolis, nušovęs policininką.

A. A. VANDA MAŽEIKIENĖ

S. m. gegužės 23 d. Tillsonburgo ligoninėje, Kanadoje, teirgusi vos 2 dienas, mirė Vanda Mažeikienė, tesulaukusi 55 m. Mirties priežastis — kraujui išsiliejimas į smegenis.

Velionė buvo kilusi iš Telšių. Prieš atvykdamą į Kanadą 1938 m. dirbo "Paramos" kooperatyvų sąjungoje Kaune. Negalvojo visą laiką pasilikti Kanadoje. Tikėjosi grįžti į Lietuvą. Tačiau iškilęs karas pakeitė planus. Netrukus ištekėjo už A. Mažeikos ir persikėlė gyventi į jo tik užpirtą farmą netoli nuo Delhi. Abu sunkiai dirbdami išmokėjo ir antrą tabako farmą. Jau 15 m. patys farmose nebedirbo — turi pusininkus.

A. a. Vanda Mažeikienė buvo didelės išminties ir taktoto moteris. Ji neturėjo nė vieno priešo. Mėgo laisvalaikui skaityti rimtas knygas ir žurnalus. Ji perskaitė daug asketinio-religinio turinio knygų. Į p. Mažeikų namus ateina net keletas lietuviškų laikraščių ir žurnalų.

Mirusioji kartu su savo vyru Antanu yra dideli sv. Kazimiero parapijos geradariai. Jų aukos siekia virš 1000 dol.

Mirusiai pagarbą ir meilę parodė šios apylinkės lietuviai,

K.J.G.

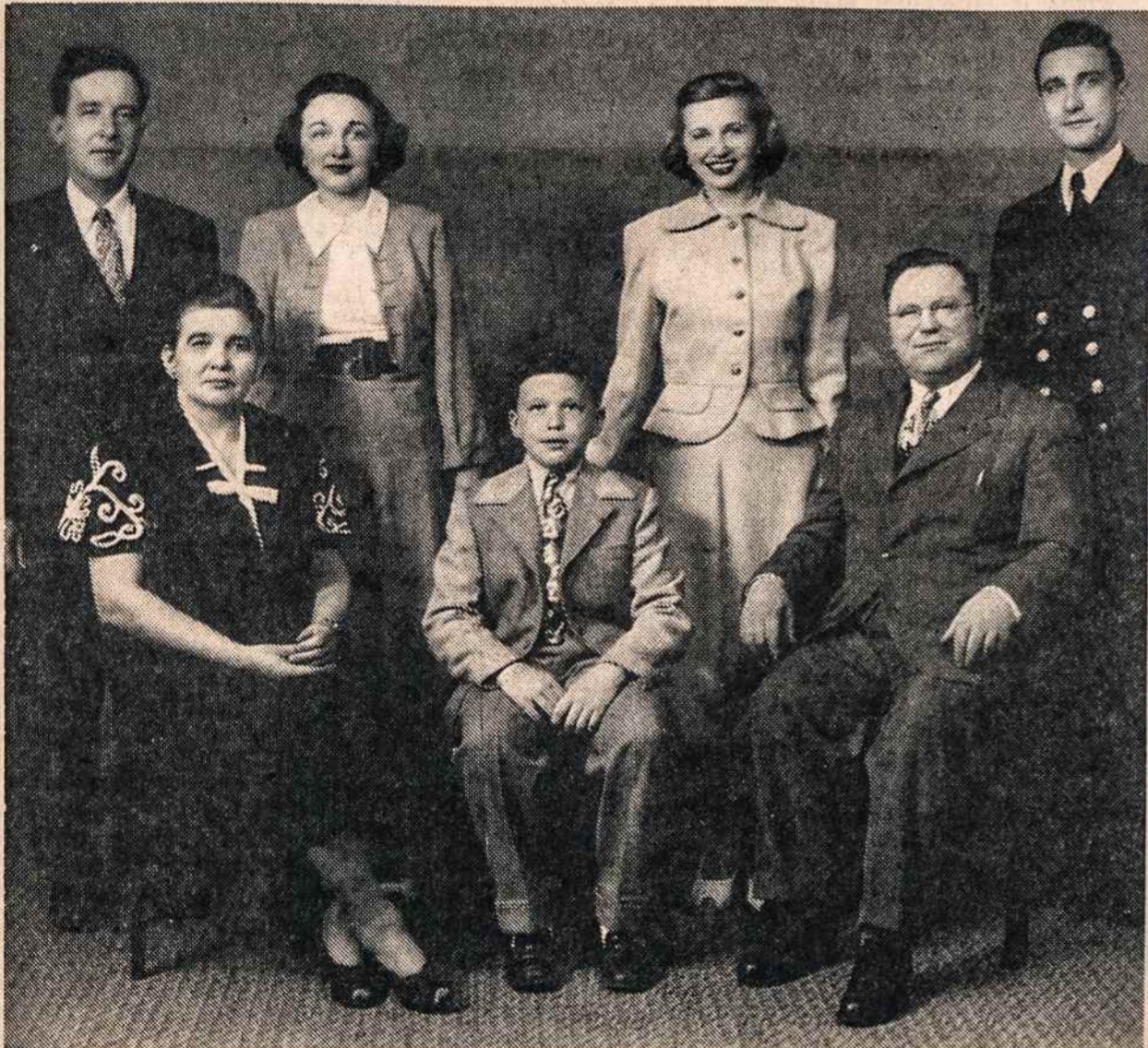

A. a. Vanda Mažeikienė

labai gausiai dalyvaudami laidotuvių namų maldose ir laidojimo pamaldose. Laidotuvėse dalyvavo 5 kunigai. Už mirusios sielą užprašė 85 mišias.

Velionė buvo K.L.K. Motery Dr-jos Delhi skyriaus narė. Ji visados prisidėdavo prie parapijos parengimų darbu ir auka.

Nepamirš mirusios šios apylinkės lietuviai. Visi labai užjaučia A. Mažeiką, netekusį savo mylimos žmonos. Tegu Viešpats suteikia jai daug laimės savojoje Karalystėje.

Vladas ir Barbora Paulauskai ir jų šeima. Sėdi — Barbora Paulauskienė, sūnus Edmundas ir Vladas Paulauskas, stovi — Jonas ir Ieva (Paulauskaitė) Baušai, dukterė Birutė ir sūnus Vytautas.

VISUOMENEI PAGEIDAUJANT,

kompozitoriaus

DARIAUS LAPINSKO OPERA LOKYS

bus pakartota

1966 LIEPOS 1 D.

penktadienį 9:30 val. vakaro

MARIJOS AUKŠTESNIOSIOS MOKYKLOS SALĖJE

Bilietai gaunami: MARGINIUOSE, 2511 W. 69th Street, Chicagoje; tel. PR 8-4585. Taip pat prie įėjimo kasos. — Visi kviečiami atsilankyti.

Tradicinis

MARIANAPOLIO PIKNIKAS

įvyks

liepos 4 d., pirmadienį

Programoje:

II val. šv. Mišios lietuviškai,

Susipažinimas su naująja mokykla,

Vaišinimasis.

Visi kviečiami ir laukiami atvykti į Marianapolį atsigaiivinti vėsiu parku oru, susipažinti su naujais mokyklos rūmais, pasižmonėti su pažįstamais gražioje gamtos aplinkoje. Kviečia ir laukia atvykstant

MARIANAPOLIO TĖVAI MARIJONAI

Baltimorėje vysk. T. Austin Murphy įteikiamas knyga "The War Against God in Lithuania". Iš k. į d. Aleksandras Radzius, prel. J. Mendelis, vyskupas ir Tomas Grajauskas.

MAUDYMASIS JŪROJE

DR. A. GRIGAITIS

Jūrų pakraščiu klimatas turi neryškius temperatūros pakitimus, aukštą barometrinį spaudimą, pastovų oro judėjimą. Jūrų pakraščiu oras švarus, kiek drėgnas, turi didelę saulės radiaciją, daug ultravioletinių spindulių. Tokiam ore daug druskos dalelių, daug ozono, mažai anglirūkšties.

Maudymasis jūroje susideda iš keturių faktorių: šilumos, mechaninės įtakos, dėka ultravioletinių spindulių — cheminių ir fotocheminių veiksmų.

Pirmiausia jūra veikia žmogų savo vandens temperatūra.

Jūrų vandens temperatūra mažiau kinta negu upėse ar eže-

ruose. Rytais jūrų vandens temperatūra žemesnė nei vakarais. Kuomet žmogus pasineria į vandenį, kurio temperatūra žemesnė už kūno temperatūrą, tuomet kūnas dalį savo šilumos atiduoda vandeniui. Žmogaus organizmas turi galimybes prisitaikyti ir palaikyti pastovią temperatūrą. Maudymosi metu odos temperatūra pačioje pradžioje veikia susilygina su vandens temperatūra, kas įvyksta dėl odos indų susitraukimo. Susitraukus odos indams, kurie gali sutalpinti iki 30 nuosimčių viso kūno cirkuliuojančio kraujo, trumpam laikui pakyla kraujo spaudimas. Serga aukštu krau-

jo spaudimu tai turi turėti omeny.

Po pirmo odos atšalimo įvyksta reakcija — atsiranda kūne malonus šilumos jausmas, išsiplečia odos indai, oda parausta, kraujo spaudimas kiek krūnina, kvėpavimas darosi gilesnis, pagreitėja pulsas. Ši maloni šilumos reakcija turi būti kaip ženklas, kad jau reikia baigti maudymąsi jūroje.

Jei maudantis negaunama šios šiluminės reakcijos, įvyksta neigiama kūne reakcija — paima drebulys, oda pamėlynuoja, kūno temperatūra krūnina, pajaučiamas silpnumas, galvos svaigimas, bloga savijauta. Prie tokios kūno savijautos maudymąsi būtina reikėti nutraukti.

Jūra retai kada būna rami, ji nuolat banguoja, sukelia didesnes ar mažesnes bangas, judančias didesniu ar mažesniu greičiu. Besimaudant bangos veikia mechaniniai, tai savos rūšies masažas. Bangos pagreitina besimaudančio kraujo, limfos cirkuliaciją, pagerina nervų funkcijas, raumenų sistemą, žodžiu, žmogų atgaivina.

Kad tarp bangų išlaikytų lygsvarą, tenka raumenis įtempti. Tai padidina raumenų veiklą ir juos stiprina.

Cheminis odos jaudinimas priklauso nuo jūros vandenyje esančios druskos kiekio. Jūrų vanduo turi įvairių druskų. Jų 80 nuosimčių sudaro chloro natras (valgomoji druska). Jūrų vandeniui garuojant, dalis vandens druskų patenka į pajūrio orą, gi iš oro į plaučius. Pajū-

rio ore esančios druskos turi gydomosios reikšmės. Iš jūrų į pajūrio orą patenka taip pat nemaža jodo, kuris taip reikalingas gyvybiniam procesam.

Pajūrio oras nuolat juda dėl skirtingos žemės ir vandens paviršiaus temperatūros. Pajūrio oras turtingas deguoniu. Todėl prie jūros kvėpavimas retesnis, bet gilesnis, pagreitėja maisto apykaita, pagerėja apetitas, virškinimas, gerėja vidinių liaukų sekrecija, teigiamai veikiama nervų sistema.

Jūroje maudymosi taisyklės

Nesimaudyti nevalgius arba tuoj po valgio. Patariama eiti į jūrą prasliskus ½-1 val. po lengvų pusryčių ir 1-2 val. po pietų. Nusirėdžius tuoj nepulti į vandenį, bet bent kelias minutes palaukti. Senyvo amžiaus žmonėms patartina prieš maudymąsi suvilgyti vandeniu galvą, kaklą, krūtinę. Maudymosi metu atsiradus silpnumui, galvos svaigimui, širdies plakimui ir kitiems negalavimams, tuoj pat išėiti iš vandens. Maudymasis taip pat nutrauktinas pajutus šalčio šurpulį kūne.

Baigus maudytis patartina pasivaikščioti, o silpnos sveikatos žmonėms — pailsėti pėsyse.

Jūroje negali maudytis turį aštrų įdegimo procesą, aktyvią plaučių džiovinimą, širdies indų susirgimą, inkstų įdegimą, ryškia mažakraujystę, didelį nervuotumą, serga epilepsija, bazedovo liga, turį aukštą kraujo spaudimą, širdies indų spazmus (širdies anginą), gerokai nusilpe.

Seniems žmonėms ir vaikams iki 3 metų jūroje maudytis nepatariama. Taip pat vengti jūroje maudytis antroje nėštumo pusėje arba nugėrus.

Pajūry besimaudant taip pat naudojasi saulės ir oro voniomis. Saulė žmoguje išsukia saviuata, padidina drabingumą. Saulės dėka pagerėja vidaus organų, vidinės sekrecijos veikla, kraujo apytaka, maisto apykaita, padidėja raudonųjų kraujo kūnelių, hemoglobino kiekis, sustiprėja nervų sistema. Ypač veikia ultravioletiniai spinduliai, išsukia odos nudegimą — pigmentaciją. Odos nudegimas ryškesnis, jei saulės vonios sujungiamos su maudymosi jūroje. Silpnesnės sveikatos žmonėms patariama prieš pradedant kaitintis saulėje keletą dienų imti oro vonias, t.y., vengiant tiesioginių saulės spindulių. Tai padidina raumenų veiklą ir juos stiprina.

Kad tarp bangų išlaikytų lygsvarą, tenka raumenis įtempti. Tai padidina raumenų veiklą ir juos stiprina.

Cheminis odos jaudinimas priklauso nuo jūros vandenyje esančios druskos kiekio. Jūrų vanduo turi įvairių druskų. Jų 80 nuosimčių sudaro chloro natras (valgomoji druska). Jūrų vandeniui garuojant, dalis vandens druskų patenka į pajūrio orą, gi iš oro į plaučius. Pajū-

ryje maudytis prieš šilumą saulėje: netinka listi į jūrą ir vėl į saulės spindulius. Pasišildžius saulėje, gera nusi- maudyti ir eiti namo.

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. M. ŠVEIKAUSKIENĖ sutiko šiam laikraštyje duoti paaiškinimus ir patarimus teisiniais klausimais Darbininko skaitytojams. Klausiant reikia pažymėti, ar klausia Darbininką. Klausimai siųstini šios adresu: Mrs. M. Šveikauskas, Attorney at Law, 8 Belgrade Avenue, Roslindale, Boston, Mass. 02131.

AR GALĖČIAU PATRAUKTI LIEŽUVININKUS TEISMAN?

Klausimas

Dirbu vienoj didelėj firmoj. Esu "executive secretary" ir toje kompanijoje jau dirbu 17 metų. Visi "bosai" manim visuomet buvo patenkinti, ir aš visuomet dėjau pastangas gerai dirbti ir laikytis nuošaliai nuo visų "office gossip" (kanceliarijos "pliotkų"). Prieš pusmetį į mūsų įstaigą buvo atkeltas vienas vyras, kuris perėmė vieno "boso" darbą (senasis išėjo į pensiją).

Naujasis viršininkas pasirodė labai malonus žmogus, ir kai jis mane pakvietė pietų, aš neatsisakiau, kaip aš dažnai darydavau su kitais. Mes dažnai po to susitikdavome, išsėdavome pietų, o kartais net į kiną arba teatrą.

Aš užmiršau čia dar pasakyti, kad aš esu našlė, mano vyras mirė Lietuvoje, jau man čia esant. Tas mano naujas viršininkas, mano paklaustas, man pasakė, kad jis nevedęs. Kitaip aš su juo niekada nebūčiau sutikusi išėiti, nes aš esu religinga moteris ir bendrai į kitos šeimos reikalus niekuomet nesikiščiau.

Man nieko nežinant, kanceliarijoj paplito visokių gandų ir istorijų. Visi apie mane pradėjo šnekėti ir mane niekinti. Viena iš tarnautojų mane net iškoliojo visų kitų akivaizdoje, kad aš atimu vyrą iš jo teisėto žmonos. Man, žinoma, pasidarė labai skaudu, ir aš tuoj paklausiau to savo viršininko: ar jis yra vedęs.

Šį kartą jis man pasakė, kad jis esąs vedęs žmogus, bet su žmona nesugyvenęs ir norįs su

dytis nuo 10-15-20 minučių, kasdien šildymosi laiką vis prailginant. Vaikam saulės vonios pusiau sutrumpintoms. Atsiradus prakaitavimui, patankėjus pulsui, ypač senesnio amžiaus žmonėms, tuoj eiti į pavėšį ir ten 15-20 minučių pailsėti, kol pulsas grįš į normalią padėtį ir praeis prakaitavimas.

Nesimaudyti jūroje prieš šilumą saulėje: netinka listi į jūrą ir vėl į saulės spindulius. Pasišildžius saulėje, gera nusi- maudyti ir eiti namo.

ja skirtis. Aš tuoj jam pranešiau, kad aš nieko bendro nei su juo, nei su jo skyrybomis nenoriu turėti ir nustoju su juo išėiti ar sutitikti.

Tačiau kalbos ir liežuviai nenutrūko. Visi kalba ir, man priėjus, nustoja kalbėtis, bet biauariai šypsoji. Maniau pakeisti savo darbą, bet bijau, kad man sunku bus gauti kitą tokį gerą darbą mano amžiuje. Nustojau valgyti ir miegoti; mano nervai visai paio. Noriu tamsos paklausti, jei aš palikčiau savo tarnybą ir nęgačiau tuoj kito darbo, ar aš galėčiau patraukti tuos liežuvininkus teisman, kad jie man apmokėtų nuostolius? Juk man reikia iš ko nors gyventi, ir tai nėra mano kaltė, kad visi taip blogai su manim elgiasi. Labai būsiu dėkinga už keletą žodžių mano nelaimėje.

Tarnautoja, Massachusetts

—0—
Atsakymas
Teisiniai vienintelis pagrindas traukti bendradarbius at-

EAST CHICAGO, INDIANA

Birželio 5 sekmingai baigė Purdue universitetą Aloyzas Bacevičius (Base), gavęs bakaluro laipsnį. Studijavo gaudamas Inland Steel bendrovės stipendiją. Dabar dirba Westinghouse bendrovėje Chicagoje elektros inžinerijos skyriuje.

Gimė 1943 metais Vilkaviškyje. Atvykęs į Ameriką su tėvais 1949 m., apsigyveno East Chicago, Indiana. Tenai jis lankė šv. Pranciškaus lietuvių pradžios mokyklą ir aukštesniąją Bishop Noll mokyklą.

Jis yra sūnus Onos ir Juozo Bacevičių. Jie užaugino penkis sūnus ir vieną dukterį. Vienas sūnus yra pranciškonas kunigas Tėv. Juozapas (Jonas) Bacevičius, kuris dabar laikinai gyvena pranciškonų vienuolyne Brooklyne ir tęsia studijas šv.

sakomybėn ir reikalauti nuostolių atlyginimo — yra taip vadinamasis "action for slander". Tokiais atvejais ieškovas turi įrodyti: 1. kad kalbos buvo tokio pobūdžio, kad jos kenkė jo reputacijai ir 2. kad jis dėl jų yra turėjęs piniginių nuostolių (ir, žinoma, kad tokių kalbų buvo).

Yra tam tikrų atvejų, kuriais ieškoviui nėra privaloma įrodyti, kad jis turėjo piniginių nuostolių. Tokiais atvejais (kurie teisiniai vadinami "slander per se") užtenka įrodyti, kad šmeižtas pakenkė šmeižiamojo reputacijai jo tarnyboje, profesioj arba užsiėmime. (Yra ir keletas kitų "slander per se" atsitikimų, kurie nėra taikytini tamstai).

"Slander" (šmeižto) atveju, atsakovas gali teisintis tuo faktu, kad jis pasakes tik teisybę (defense of truth). Jei tamstas bendradarbiai kalbėjo apie tai, kad tamsta bendraujai su vedusiu žmogumi, jie juk teisybę sakė.

Patarčiau tamstai nesinervuoti ir palaukti, kol tos kalbos liausis: žmonės kartais smerkia kitus, nežinodami visu aplinkybių. Pasisakyk savo bendradarbiams, kad tamsta nežinojai, jog viršininkas yra vedęs žmogus: gi sužinojusi apie tai, tamsta liovies su juo susitikinėti. Po kiek laiko viskas bus užmiršta, ir tamstai neteks nustoti gerio darbo bei per teismus tasytis. Tokios bylos dažnai būna nemalonus ir piniginiai nereikšmingos.

Aloyzas Bacevičius

Jono universitete. Linkime naujam inžinieriui daug sėkmės.

MOUNTAIN HIGH LODGE

Lietuviška vasarvietė gražiose Adirondacks kalnuose — 300 akrų miško ir pievų. Kabinos su virtuvėmis, kambariais su patogumais. Geras maistas. Didelis maudymosi baseinas, teniso aikštė, svečių kambarys, 13 mylių nuo Lake George. Rašykite ar skambinkite dėl brošiūros:

Pranas Leika

Athol, New York 12810 Tel.: 518 NA 3-5750

Vila JŪRATĖ

priima svečius nuo liepos 1 d. iki rugsėjo 15 dienos

Su užsakymais kreiptis:

ELENA KRASAUSKAS
P. O. Box 307, West Hyannis Port, Cape Cod, Mass.
Tel. HYannis, Code 617 - 775-9216

Geriausiai pailsėsit per savo atostogas lietuviškoje JANSONŲ vasarvietės Cape Cod viloje

"AUDRONE"

87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass.
Tel. (Area 617) 428-8425

Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir k. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams • Erdvūs kambariai, rami ir šanti aplinkuma • Visai arti šiltesnės, privatus atviro jūros plažas (7 min. pėsčiom) • Geras lietuviškas maistas.

Vila jau atidaryta vasarėjimui ir priima svečius. Kreiptis: Marija Jansonas, Vila Audronė — 87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass., 02655, arba telef. (Area 617) 428-8425.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalmynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

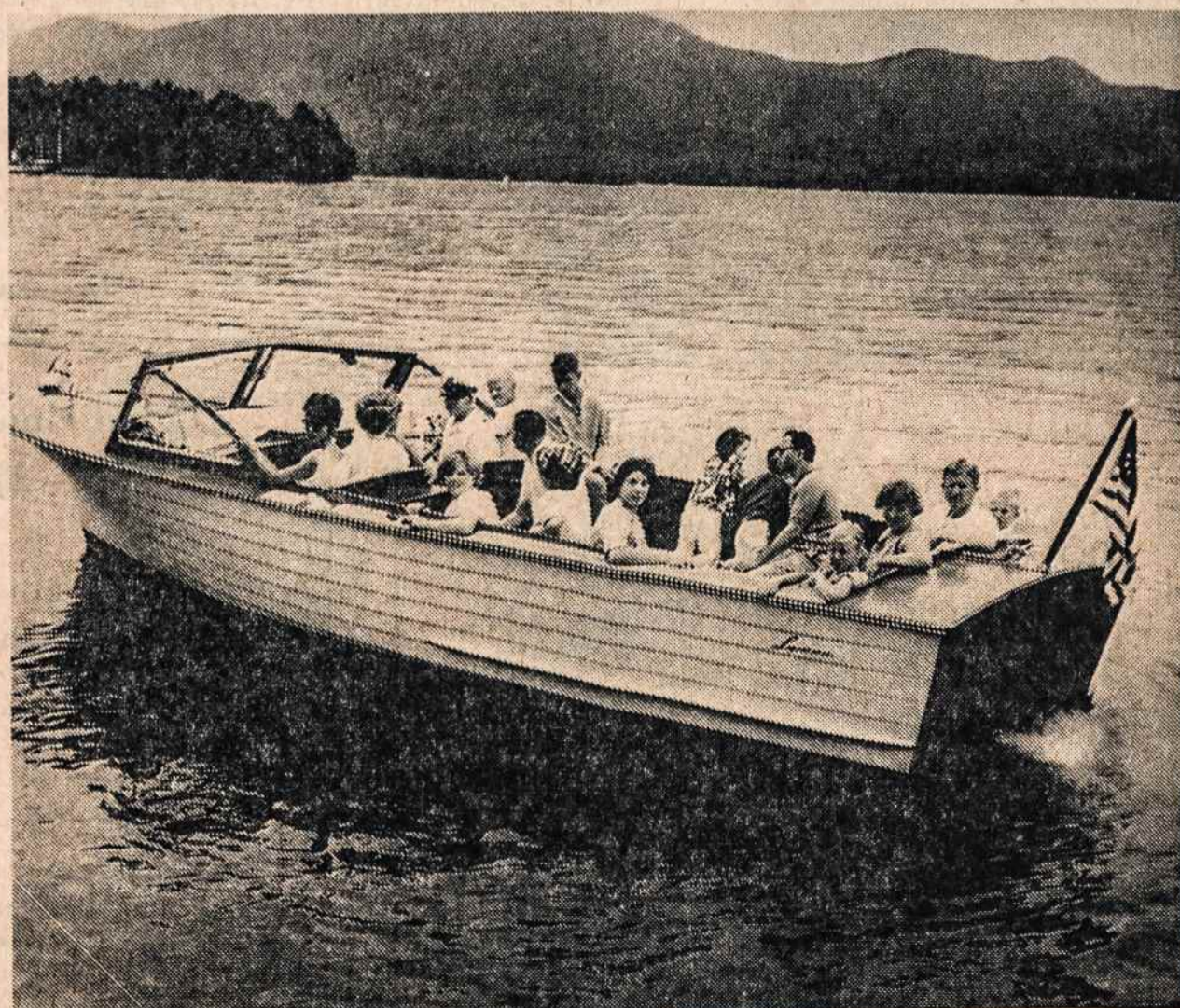
ŠILAS

Lietuviška vasarvietė Catskill kalnuose

Atskiri butai, nuosavas didelis baseinas
Ideali vieta poilsiui, savaitgaliams...

Kreiptis:

Mr. A. JANKAUSKAS — 88-02 129th St., Richmond Hill, N.Y. 11413
Telef. VI 7-7027
arba
Mr. R. RAVENTAS — 495 Ridgewood Ave., Brooklyn, N.Y. 11208
Telef. TA 7-1768

Blue Water Manor vasarvietės laivelis išplaukia į George ežerą. Informacijai skambinti Blue Water Manor, Nuotr. V. Maželis, Diamond Point, N. Y., tel. 518 NH 4-5071.

ATOSTOGOS PRANCISKONŲ SODYBOJE

KENNEBUNKPORT, MAINE

SUAUGUSIEMS VASARVIETĖ atidaroma 1 liepos ir tęsis iki 28 rugpjūčio. Lietuviškas maistas, vėsūs vakarai, gražus Atlantas, erdvi vienuolyno sodyba, maudymosi baseinas, o kainos visiems prieinamos.

Vasarvietėn ir stovyklon registracija jau prasidėjo. Pirmenybė ir pasirinkimas yra anksčiau registruojantiems. Informacijai rašykite:

Franciscan Monastery
Kennebunkport, Maine

04046

Tel. (207) 967-2011

LAISVĖS ŽIBURYS

Radio programa lietuvių ir anglų kalbomis
sekmadieniais, 9 - 10 val. ryto
WHBI 105.9 FM banga
Išlaikoma lietuvių radio klubo narių mokesčiais,
aukoms ir skelbimais.
62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379
Vedėjai:
ROMAS KEZYS — TW 4-1288
ANTANAS MAZEIKA — VI 5-6332

JUOZO ir IZABELĖS MISIONŲ

RAY'S LIQUOR STORE

Galima gauti įvairiausias rūšies amerikiečių ir importuo-
tų gėrimų... Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno.
103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: VIrginia 3-3544

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visokiais reika-
lais kreipkitės į

JOHN ORMAN AGENCY Insurance - Real Estate

110-04 Jamaica Avenue Richmond Hill 18, N. Y
Tel. VIrginia 6-1800

LITAS Investing Co. Inc.

kviečia

Pirkti akcijas su garantuotu dividendu ir augančia verte
Taupyti — atidarant sąskaitą (ligi 5½%)
Skolintis automašinoms, namų remontui, akcijų pirkimui
Dėl prospekto ir kitais reikalais:
V. VEBELIONAS, 100-21 89th Ave., Richmond Hill N.Y.; HI 1-6799
Darbo valandos: šokiadieniais 6-9 val. vak.; šeštadieniais 9-4 val.
CHICAGO, ILL.: 6775 So. Western Ave., tel. GR 6-2242
Darbo valandos — trečiadienį ir penktadienį vakarais,
šeštadienį nuo 10 iki 3 val. popiet.

LIUDOS MIKULSKYTĖS

įvairių moteriškų drabužių krautuvė

Krautuvėje yra didelis įvairių gatavų moteriškų drabužių pasirin-
kimas: išėginės - balinės bei darbo suknelės, megstukai, apatinukai,
blizkutes, kojines. Čia gaunama siuntiniams gatavi moteriški dra-
bužiai, pritaikinti įvairioms progoms ir dydžiu.
95-04 JAMAICA AVE. Woodhaven, N.Y. 11421
— Tel. 849-7240 —

— HAVEN REALTY —

Real Estate • JOSEPH ANDRUSIS • Insurance
Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir kt. Namų par-
davimas, apdraudos, Income Tax užpildymas. Mutual Funds — Pi-
ngų investacijos.
Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 val. popiet.
87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. • Tel. VI 7-4477

WHITE HORSE TAVERN

baras - restoranas

PRANAS BRUCAS, savininkas
86-16 JAMAICA AVE. Woodhaven, N. Y. 11421
Tel. VIrginia 6-9519
SALE VESTUVĖM, SUSIRINKIMAM BEI KITIEM POBŪVIAM
Salėje gali tilpti 100 dalyvių

Norite geros meniškios fotografijos —

PORTRETO - ŠEIMOS - VAIKŲ
Įvairių progų: vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir kt. nu-
traukų; norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis
padarys —

VYT. MAŽELIS

Tel. HYacint 7-4677
422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA

Silver Bell Baking Co.

Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai
Sventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai
DALIA ir ALBERTAS RADZIŪNAS, sav.
36-38-40 STAGG STREET BROOKLYN, N. Y. 11206
Telefonas STagg 2-5938

WINTER GARDEN TAVERN

Inc.

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas
Salė vestuvėms ir kitokioms pra-
mogoms. Be to, duodami poaido-
tuviniai pietūs. Pirmos rūšies lie-
tuviškas maistas prieinama kaina.
1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)
Tel. EVergreen 2-6440

Tėv. Juvenalis Liauba, O. F. M., (v.) Brooklyno pranciškonų vienuolio viršininkas aukoja kunigystės 25 metų sukakties mišias Maspethte bir-
želio 19, Asistuoja Tėv. V. Gidžiūnas, O. F. M., (k.) Tėv. Steponas Ropo-
las, O. F. M. Nuotr. R. Kisieliaus.

PADĖKA

Ryšium su mano sidabrinio
jubiliejaus minėjimu nuošir-
džiai dėkoju:

Prel. J. Balkūniui už tevišką
globą, bažnyčią ir salę, progra-
mos vedėjui Hartfordo klebonui
kun. J. Matučiu, Tėv. provinci-
jolui L. Andriekui už pamokslą,
choro vedėjui A. Vismui ir
choristam bei išpildžiusiom du-
tą ir solo p. Čepukienei ir E.
Jočytei, jaunesiems talentams
V. Gerdvilaitėi, P. Vainiui, Du-
dučiui ir jo draugams;

Vysk. P. Brazui, Lietuvos
atstovui, Vlikui, Lietuvių Ben-
druomenei, ateitininkam, Katali-
kių Moterų Sąjungai, Neo Li-
thuania Filisterių Sąjungai, Ku-
nigū Vienybei, Kar. Ramovei ir
visiems visiems už sveikinimus,
maldas bei dovanas.
Seselėms prancišketėms už
gėles, papuošimą altorių, Mary-
tei Šalinskienei už darbą, gražų
tortą ir stalams puošti gėles.
Taipgi rūpestingiems Phylis ir
Jonui Vyšniauskams už nepar-
rastą triušą ir visokeriopą pa-
gelbą.
Seimininkėms ir patarnauto-
joms—K. Dumblienei, Kubi-

lienei, Kezienei, A. Blechertai-
tei, Dudučiams, V. Bernard,
Paukščiams, V. Gerdvilytei ir J.
Gerdvilienei, L. Vindašutei,
Vainių šeimai, Burloff, W. S.
Sleiviui, A. Miller, M. Paskač-
mis, Simanaičių šeimai.
Mieliems prelatams, konfra-
trams kunigams, mano broliui,
dr. Aželiams, mano brangiai gi-
minei ir visiems atsilankiusiems
į šią šventę.
Mūsų maldos už Jus, Visaga-
lio palaima telydi Jus!
Tėvų pranciškonų vardu vi-
sad dėkingas
Tėv. Juvenalis Liauba, O.F.M.

ŠACHMATAI

Veda K. Merkis

Kanada sudarė savo rinktinę, ku-
ri dalyvaus šį rudenį šachmatų
olimpiadoje Havanoje. Ji bus tokia
(alfabeto tvarka): Joyner, dr. Mac-
skasy, Suttles, Vranesić, Witt ir
didmeistris Yanofsky. JAV vargu
ar dalyvaus dėl vizų suvaržymo i
Kubą.

Kanados spaudoje ta proga mini-
ma, kad Kanada turi tik vieną did-
meistrį Yanofsky ir tris tarptauti-
nius meistrus: dr. Bohatyrychuk, Po-
vilą Vaitonį ir Frank Anderson. P.
Vaitonis atstovavo Kanadai 1952 m.
tarponinėse, Saltsjobadene, Švedij-
joj; G. Fuster — 1958, Yanofsky —
1962 ir Vranesić — 1964 Amster-
dame.

Dera pabrėžti, kad Povilas Vaito-
nis, kaip to meto Kanados čempio-
nas, Saltsjobadene 1962 įveikė Ven-
grijos čempioną Barcza ir Venecu-
elos — Sanchez. Sužaidę lygiom su
Amerikos čempionu Steiner, Angli-
jos — Colombek, Vokietijos — Un-
zicker, Argentinos — Pilnik, N. Ze-
landijos — Wade ir Sovietų — Tai-
manovu.

Vakary didmeistris Nr. 1, danas
Larsen, kuris liepos vidury dalyvaus
JAV tarpt. turnyre Santa Monica,
Calif., neseniai laimėjo tarpt. turny-
rą Le Havre priešaky Sovietų did-
meistris Polugajevskij ir Krogius,
ir kt.

JAV jaunių atviros p-bės liepos
10 - 15 Mineapolis, Minn., bus grei-
čiausia rekordinės, nes susidomėji-
mas šachmatais jaunimo tarpe ne-
paprastai didėja. New Yorko High
mokyklų p-bėse, pavyzdžiui, daly-
vavo per pustrėčio šimto atrinkti

Tauriai lietuvi, pedagogai
A I A
ILUMINATAI GIEDRAITIENEI-VASILIAUSKAITEI
mirus, jos vyrui, rašytojui Antanui Giedraičiui, dukroms
Danutei ir Grožvydai, seserims, broliams ir visiems arti-
miesiems reiškiamė nuoširdžiausią užuojautą
Elena, Vladas,
Karilė ir Putinas Baltrušaiciai

Simano Daukanto mokytojų seminarijos kurso draugai ir
mielam prieteliui
Dr. Antanui Šerkšnui
mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia poniai, dukrai ir sū-
nums
DR. VACLOVAS PAPROCKAS

CANCEL OR CHANGE
TO PLACE
YOUR AD,
Tel. 867-3680

OLD BRIDGE — parduodami 4 ake-
riai žemės. Prie miesto. Brunswick
gardens sekcijoje 1.1 mylia nuo iki
ežero paplūdimio. 8,500 dol.
Mrs. Helen Chalkis, 111 Hillcrest
Ave., Somerset, N.J. 08873; telef.:
247-2295.

jaunuolių iš 112 mokyklų. Milwau-
kee p-bėse per 400 jaunuolių.
USCF meistrų turnyras, liepos 18
- 22 d.d., įvyks taipgi Minneapolis,
Minn. Pr. metu turnyre mūsų meist-
ras Povilas Tautvaišas pasidalijo
antrą vietą su didmeistriū Bisgwie-
riu ir D. Rivera. Tautvaišas laimė-
ta partija prieš A. Sandriną buvo
pripažinta "brilliance" ir buvo pla-
čiai pagarsinta JAV spaudoje.
Portland, Maine, turnyrą laimėjo
Elowich su 5-1. Bostono lietuvių ko-
mandos talkininkas latvis J. Ozols
su bostoniečių Scheffer ir kt. baigė
grupę su 4 taškais.
Fox Valley atviros p-bės, Aurora,
Ill. įvyko birželio 25-26, Aurora, Ill.,
duomenų neturime. Pr. metu Fox
Valley p-bes laimėjo Viktoras Pal-
čiauskas, sukores 100% laimėjimą
5-0! Antruoju baigė Povilas Taut-
vaišas su 4½ tš.
Chess Review 6/66 Postal Chess
skyrūje mini J. Stonkų iš Kanados,
laimėjusį Class turnamentą paskė-
me 5½-½.
Canadian Chess Chat 5/66 mini
Palčiauską, pasidalijusį antrą vietą
U.N. open Chicago p-bėse, kuriose
buvo per 165 dalyvių.

RESORTS

Colonial Manor Greenville 1, N. Y.
Tel. 518 YO 6-8806—modern accom.
mainhouse, motel & deluxe double
decker motel w/w carpet, private
baths, dancing, eve. activities, bar-
becues, heated swim. pool, tennis,
softball, etc.; churches nearby. Free
trans., 3 delicious meals daily. \$55
to \$75; spec. child rate. Ch. Simpson

ATTENTION HONEYMOONERS!
CAPE COD INN
Ocean front at Sweet Briar Road
Wildwood Crest, N.J. 08260
A touch of New England on the Jer-
sey Shore. Visit our luxuriously new
resort motel. Every type of accom-
modation to fit your vacation need.
Fully air-conditioned and heated, 2
heated pools, recreation area, game
room. Near all activities. Write or
phone for brochure 609 - 522-1177.

FUNERAL HOME

GOWEN
FUNERAL HOME
Joseph J. Staudt, Director
233 Somerset Street
New Brunswick, N.J.
Phone: Kilmer 5-1344

DISPLAY

AWNINGS
Residential
Industrial - Commercial
Canvas, Metal, Fiberglass
FRANK G. CURRID CO.
Est. 1920 Tel. 376-2723
666 Morris Turnpike, Short Hills, NJ

A. ANDRIUSKEVICIUS
LAIKRODININKAS
- JUVELIRAS
Auksas - sidabras - deimantai
laikrodžiai
9408 Jamaica Ave.
Woodhaven 21, N. Y.
VI 7-2573

LIETUVIŲ ADVOKATAI

C. A. VOKET
ADVOKATAS
41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEWton 9-6620

Stephen Bredes, Jr.
ADVOKATAS
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
Telef. — APplegate 7-7083

LAIDOJIMO DIREKTORIAI

VAITKUS
FUNERAL HOME
197 Webster Avenue
PRANAS VAITKUS
Laidotuvių Direktorius
ir balsamotojas
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį. Mo-
derniška koplyčia šermainims dy-
kai. Aptarnauja Cambridge ir
Bostono kolonijas žemiausiomis
kainomis. Kainos tos pačios ir i
kitus miestus. — Tel. TR 6-6434

Tel. EVergreen 7-4335

Stephen Aromiskis
(ARMAKAUSKAS)
Graborius - Balsamotojas
MODERNI KOPLYCIA
423 METROPOLITAN AVE.
Brooklyn, N. Y.

STagg 2-5043

Matthew P. Ballas
FUNERAL HOME
Moderni koplyčia - Air conditioned
A. J. BALTON-BALTRONAS
Licensed Manager
& Notary Public
660 Grand St., Brooklyn 11, N.Y.

EVergreen 8-9770

Joseph Garszva
GRABORIUS
BALSAMUOTOJAS
231 2BEDFORD AVE.
Brooklyn, N. Y.

J. B. Shalins-Salinskas

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest P'way Station)
Woodhaven, N. Y.
Suteikiame garbingas laidotuves.
Koplyčios nemokamai visose
miesto dalyse; veikia ventilacija.
Tel. VIrginia 7-4499

Theodore Wolinnin,

Inc.
E. JOSEPH ZEBROWSKI
Laidotuvių direktorius
Moderniška koplyčia su
Air Condition
123 E. 7th St., New York 9, N.Y.
GRamercy 5-1437

KARLONAS
FUNERAL HOME
280 CHESTNUT STREET
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. BA 9-1181

CARROL
FUNERAL HOME
Inc.
PETRAS KARALIUS, sav.
Laidotuvių direktorius
ir balsamotojas
74 Providence St.
WORCESTER, MASS.
PL 4-6757 PL 4-1165

Long Island
statome įvairaus dydžio,
naujus namus, kuriuos
galima tuoj įsigyti. Pri-
imam užsakymus pasta-
tyti pagal pirkėjo pagei-
advimus ant mūsų arba
pirkėjo žemės. Statybą
atliekam sąžiningai pagal
susitarimą už labai pri-
einamą kainą. Visais rei-
kalais kreiptis pas staty-
bininką Andrių Armoną
Tel. 516 AN 1-2864

LIETUVOS ATSIMINIMŲ RADIO VAL
SEŠTADIENIAIS NUO 5 IKI 6 V. PP
DIREKTORIUS: DR. JOKUBAS J.
STUKAS
1330 KIL
97-9 Mg. FM
ADRESAS: 1016 SCHLEIFER ROAD
HILLSIDE, N.J. 07205
TELEFONAS: 289-6878, AREA CODE 201

LENKIŠKAS
KUMPIŠ
geriausias
nes yra pastoviai sko-
ningas, sultingas, be
riebalų
geriausias
nes yra šeimninkės
geriausias draugas, pel-
nes šį antspaudą
kaip kokybės simbolį
geriausias
nes paruoštas naudo-
jimui šiltas ar šaltas
Dežese nuo 2 iki 12
svarų KRAKUS, ATA-
LANTA ir TALA rū-
šyse, taip pat supiaus-
tytas, maišiuoše 4 ir
5 uncijų. Reikalaukite
autentiško importuoto
LENKIŠKO KUMPIO,
kurs yra pats
geriausias
POLISH
HAM
PRODUCT OF POLAND
FOR HOME OR RESTAURANT USE

PIRMAUJANTI DESRŲ PREKYBA NEW YORKE
VOKISKOS SPECIALYBĖS
SCHALLER & WEBER
AUGŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI
Mūsų krautuvės geriausios desros
Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai
Užeiškite — įsitikinsite!
6 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 6
New Yorke: 1654 2nd Avenue — TR 9-3047
(Tarp 85 - 86 gatvių)
Ridgewoode: 56-54 Myrtle Ave. — VA 1-7068
Astoriijoje: 28-28 Steinway St. — AS 4-3210
Hempsteade: 310 Front Street — IV 3-5540
Flushing: 41-06 Main Street — HI 5-2552
Jackson Heights: 82-10 37th Ave. — DE 5-1154

DARBININKAS

**NEW YORKO
NAUJIENOS**

Biurolyna GL 5-7068
Spaustuė GL 2-6916
GL 5-728
Administracija GL 2-2923

Ligija Bieliukienė, LMK Federacijos pirmininkė, staiga mirusi birželio 28 vakare, bus pašarvota Henry Romatowski laidojimo namuose, 107 Yonkers Ave., Yonkers. Atsiveikimas su velione bus penktadienį 8 v. Laidojama šeštadienį 9:30 v. r. iš Yonkers katalikų bažnyčios vietos katalikų kapinėse.

LB Woodhaveno apylinkės valdybos iniciatyva rengiamas susipažinimas ir atsiveikimas su jaunimo kongreso delegatais, kurie per New Yorką atvyko į kongresą. Tiksliai atsiveikimo data bus pranešta vėliau. Greičiausiai tai bus liepos gale, nes delegatai po kongreso dar keletą savaičių lankys Amerikos kraštą ir prieš grįždami sustos New Yorke.

Marija Šalinskienė, suprasdama jaunimo kongreso tikslą, apmokėjo dviem mergaitėm kelionę į Chicago.

Autobusas į Kennebunkporto berniukų vasaros stovyklą išvažiuos liepos 1 d. 10 v. ryto. Prašom visus įsiregistravusius vaikus susirinkti punktualiai į pranciškonų vienuolyną, 680 Bushwick Ave., Brooklyn.

Andrius Klimas, 75 m. amžiaus, iš Woodhaveno, mirė birželio 20, palaidotas iš Apreiškimo bažnyčios Brooklyne Sv. Jono kapinėse. Paliko liūdinčią žmoną Mortą, podukrą Rūtą, posūnį Leonardą, brolių Juozą ir kitas gimines. Laidotuvis rūpinosi Šalinskų šerminė Woodhavene.

Lietuvių Moterų Federacijos New Yorko klubas rengiamą pianistės J. Rajauskaitės-Sušienės recitalį dėl susidėjusių apylinkių nukelia į lapkričio 26 d. Carnegie Recital Hall, 154 W. 57th St., Manhattan. Programoje dalyvauja ir solistas Benediktas Povilavičius. Pradžią 8 v.v.

Angelių Karalienės parapijos piknikas bus liepos 10 lenkų parke. Laimėjimams leidžiama 500 dol. pinigais.

PADĖKA

Darbininko spaudos darbam paremti po 10 dol. paaukojo: L.M.K.F. New Yorko klubas, Juozas Vilčinskis, Vera Yomanienė. Administracija jiems nuoširdžiai dėkoja.

Išnuomojamas butas iš 5 gražių kambarių už labai prieinamą kainą. 1335 Bushwick Ave. prie Shepherd Ave. kampe Brooklyne. Skambinti GL 5-6542.

Laisvės žiburio radijo programoje šį sekmadienį, liepos 3, bus paminėta lietuvių sukilimo 25 metų sukaktis. Ta proga žodį tars Vilius Braženas iš Waterburio. Bus perduotas vaizdelis (tikras atsitikimas) pavadinamas "Viena diena su pasmerktaisiais mirti." Be to, girdėsime pirmuosius įspūdžius iš jaunimo kongreso posėdžių Chicagoje.

N.Y. Lietuvių Vyrų choro visuotiniame susirinkime birželio 19 naujai išrinktoji choro valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. P. Vasiliauskas, sek. St. Vaškys, vicepirm. S. Levickas, išd. J. Janus ir valdybos narys — dr. B. Svogūnas.

Aldona Kepalaitė, jos tėveliui Kazimierui Kepalui mirus, ateitin. sendraugių New Yorko skyriaus valdyba giliai užjaučia ir ta proga Kultūros Centru skiria 20 dol.

Sporto žurnalas, leidžiamas Sporto S-gos centro valdybos, redaguojamas Kęstučio Čerke-liūno, dėl techniškių kliūčių negalės išeiti jaunimo kongresui.

Santaros šviesos rengiamas literatūros vakaras bus liepos 9 8 v.v. Carnegie Endowment salėje, 345 E. 46 St. Manhatane. Bus pristatomos knygos. Antanas Gustaitis skaitys iš savo naujo rinkinio "Ir atskrido juodas varnas", Dalia Juknevičiūtė-Mackuvienė deklamuos iš Liūnės Sutemos poezijos knygos "Bevardė šalis". Pristatomas Petro Tarulio naujas romanas "Vilniaus rūbas". Įėjimas 3 dol., studentam — pusė kainos, svečiam iš kitų kraštų — nemokamai.

SVEČIAS IŠ VOKIETIJOS

Fricas Skėrys

Birželio 28 Darbininko redakciją aplankė Vasario 16 gimnazijos mokytojas Fricas Skėrys, atvykęs į jaunimo kongresą, dainų šventę. Jis yra Vokietijos Krašto valdybos išdininikas, jam labai gerai pažįstami gimnazijos ekonominiai reikalai. Apie gimnazijos gyvenimą ir daugiausia pasakojo. Gimnazija turi dar skolos 20,000 DM. Tai naujų rūmų skola. Gimnazija pastoviai remia vokiečių pabėgėlių ministerija, skirdama 15,000 dm kas mėnesį.

F. Skėrys aplankys Chicago, Detroitą, Clevelandą, Torontą, Bostoną. Ilgiau sustos Brocktone pas savo mokslo draugą. Iš ten atvyks į New Yorką, prieš keliaudamas į Vokietiją. Visur jis norės kalbėtis su Vasario 16 gimnazijos rėmėjų būreliais.

Į vasaros berniukų stovyklą Kennebunkporte autobusas iš Brooklyno išvyks liepos 1 tarp 9-10 v.r. Visi tėvai iš visos apylinkės prašomi atvežti berniukus laiku į pranciškonų vienuolyną, 680 Bushwick Ave., Brooklyn. Stovyklos reikalais kreiptis: Franciscan Monastery, Kennebunkport, Maine, Tel. (207) 967-2011.

Daug sutapusių pirkdamas per "Spartą" radiją, radio-sonos, color ir kt. TV, Tape recorderiai, patefonai, fonografai, įv. skaičiavimo mašinos, cash registeriai, rašomos maš. visomis kalbomis. Visi gaminiai Telefunken, Grundig, Zenith, Burroughs, Olympia, Royal etc. Katalogus ir informacijas gausite tik pranešę savo adresą: J.L. Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N.Y., 11731.

Prel. Ig. Kelmelio 50 metų kunigystės jubiliejuje birželio 26 Newark, N. J. Iš k. į d. pirmoje eilėje: prel. Ig. Kelmelis, Newarko arkivysk. Boland, vysk. V. Brizgys; antroje eilėje: prel. M. Kemežis, kun. D. Pocius, kun. J. Šernas, prel. J. Balkūnas, kun. P. Totoraitis. Toliau — du prelatai nelietuviai, Nuotr. R. Kisieliūnas.

BIRŽELIO MĖN. AIDAI

AIDŲ birželio numeris yra šešis straipsniai: 1941 birželio 23; Adolfas Damušis — Pavergtųjų pasipriešinimas ir laisvųjų iliuzijos; Algirdas Budreckis — 1941 metų sukilimas; Zenonas Ivinskis — Lietuvos krikšto problema; Vl. Jakubėnas — Traviata.

Iš grožinės literatūros: Romas Vaštoka — Partizanas "Laisvės kovų dainose"; Ona Lukauskaitė — Eilėraščiai; Kotryna Grigaitytė — Eilėraščiai; Ant. Vaičiulaitis — Benvenuto di Giovanni pristato mecenatui savo paveikslą.

Apžvalgoje rašo: P. Čičinis — Pijaus XII denigracija; J. Girmius — Dr. S.A. Bačkis; R. Viesulas — Igno parodoje; Vt. Vt. — Septynmetis Sovietų žemės ūkyje; Mūsų buitijė.

Recenzijos: A.R. — Nauji balistikos darbai; Dr. T. Žiuraitis,

Moterų Vienybės iškyla į p. Sinušienės rezidenciją, 361 Highland Blvd., bus liepos 24 d. 2 v. popiet. Kviečiamos narės ir draugai. Norintieji dalyvauti šioje iškyloje, prašom paskambinti p. Andriūšienei VI 7-4977.

Dail. Aleksandra Merker-Vitkauskaitė yra išvykusi į Islandiją, kur tapo paveikslus. Džiaugiasi neįprastu salos grožiu, nes ten dabar niekada saulė nenusileidžia. Iš ten atsietis Darbininkui sveikinimus.

Dr. Juozas Kazickas, paaukojo 200 dol. jaunimo kongreso reikalui. Iš tų pinigų apmokėta 14-kai iš užsienio atvykusių kelionė iš New Yorko į Dainavos stovyklą. N.Y. jaunimo komitetas didžiam rėmėjui nuoširdžiai dėkoja.

Be to, jaunimo kongresui per N.Y. J. komitetą aukojo didesnes sumas šie asmenys ar organizacijos: New Yorko skautams remti komitetas 100 dol.; Pasaulio Lietuvių Katalikų Organizacijų Sąjunga 25 dol.; N.Y. studentų at-kū draugovė 50 dol.; N.Y. akademikų skaučių draugovė 25 dol.; p. Tamošauskienė iš Ridgewood 25 dol.; Amerikos Lietuvių Tautininkų klubas 10 dol.; po 5 dol. — V. Abraitis, P. Krivas ir V. Liobis, visi trys iš New Jersey. Visiems nuoširdus ačiū.

Jūratė Reisgytė, lapkričio 13 žygininkų pakviesta, liepos 9-10 svečiuosis New Yorke.

Dr. Regina Saldaitienė nuo liepos 8 iki liepos 25 išvyksta atostogų. Tuo laiku jos dantų gydymo kabinetas bus uždarytas.

Bružinskų siuntinių įstaiga 370 Union Ave. Brooklyne, ryšium su jaunimo kongresu bus uždaryta nuo liepos 1 iki liepos 5 d.

Vysk. Pranas Brazys, M.I.C., Maspeth, lietuvių parapijoje. Iš k. į d. prel. J. Balkūnas, kun. A. Masaitis, vysk. P. Brazys, kun. J. Tamulionis, prel. V. Balčiūnas.

BOSTONO ŽINIOS

Šv. Petro parapijos CYO birželio 29 buvo išvykusi vienos dienos iškyla į Martha's Vineyard salą, Cape Cod. Ekskursantai 7 val. ryto dalyvavo mišiose šv. Petro parapijos bažnyčioje ir tuomet specialiu autobusu išvyko į Cape Cod, iš kur su laivu persikėlė į minima salą, kartu perkeldami ir autobusa. Apžiūrėję salos idomiausias vietas, visi ekskursantai išsinešė dviračius, kuriais taip pat aplankė salos miestelius. Šią ekskursiją suorganizavo CYO vadovas kun. Juozas Svirskas ir joje dalyvavo apie 50 šiai jaunimo organizacijai priklausančių jaunuolių.

CYO orkestras liepos 4 d. dalyvaus šventės parade Malden, Mass., ir taip pat Everett, Mass. Orkestras vyks specialiu autobusu.

Jaunavedžiai Romualdas ir Madeline Veniai šv. Petro parapijai paaukojo 50 dol. Už auką parapijos klebonas pareiškė padėką parapijos biuletenyje.

Dr. Jonas Repšys staiga mirė birželio 26. Velionis buvo 77 metų amžiaus, kilęs iš Užpalių, Amerikon atvykęs 1906. Vakarais mokydamasis baigė medicinos mokslus, ilgus metus buvo gydytoju Cambridge, Mass., prieš keliolika metų buvo persikėlęs į Dorchester, Mass.

IŠ MOTERŲ KLUBO VEIKLOS

Lietuvių Moterų Federacijos New Yorko Klubu visuotinis narių susirinkimas įvyko birželio 15 klubo narės Sirusienės namuose. Ta proga buvo paminėta ir birželio išvežimai. V. Leskaitienė įdomiai, pajavairindama savo kalbą eilėraščiais, nušvietė lietuvių tautos trėmimų Sibiran nueitą kelią, pradedant carinės Rusijos laikais ir baigiant baisiuoju birželiu.

Klubu pirm. M. Kregždienė metinės veiklos apžvalgoje pastebėjo, kad šiais metais buvo daug kultūrinių parengimų. Ir tikrai, kiekviename susirinkime buvo kas nors įdomaus išgirsta ar pamatyta. Paskaitos buvo įvairiais klausimais, buvo prisimenami kelionių įspūdžiai, rodomi filmai ir kt. New Yorko visuomenei klubas surengė tradicinį Velykų stalą su A. Landsbergio paskaita apie šių laikų teatrą. Klubas taip pat surengė ir balių.

Klubu valdybon vienbalsiai išrinkta buvusi valdyba, būtent: M. Kregždienė — pirm., p. Laucevičienė ir M. Virbickienė —

vice pirm., B. Kidolienė — sekret., P. Ivaškienė — išd. Revizijos Komisijon p. Legeckienė ir p. Sileikienė.

Iš turimų išde pinigų susirinkimas paskyrė: L.M.F. Hamburgo klubui, Vokietijoje, audimo staklėmis įsigyti 50 dol., Balfui 50 dol., Lituanus žurnalui 25 dol., Ružancovo leidžiamai bibliotrafijai 10 dol. Staklių įsigijimui paaukojo Geldnerienė 20 dol. ir Zukienė 5 dol. Po susirinkimo Sirusienė pavaišino kavute. (E.I.)

BAIGĖ MOKSLUS

Birželio 19 Bostono Northeastern universitetas suteikė visas eilei lietuvių išeito mokslo laipsnius. Tą dieną Aušrelė Kasperaitė-Petronienė gavo magistro laipsnį iš anglų kalbos ir literatūros. Ji baigė 1962 Stoneham mokytojų kolegiją; po to dvejus metus mokytojavo Brocktono aukštesniojoje mokykloje. Ištekėjusi buvo pertraukusi darbą mokykloje. Tačiau šeimos pareigos bei namų ruošos

šilumos kokybės pašventinimo iškilmes Washington, D. C., iš Bostono organizuojama ekskursija autobusais. Ekskursiją organizuoja ir jai vadovaus kun. Juozas Svirskas. Jis ir tas iškilmes vyks su parapijos CYO ir kartu nori prijungti dar bent vieną autobusą kitų bostoniečių, kurie norėtų vykti į tas iškilmes. Ekskursija išvyks rugsėjo 2 d. ir grįš rugsėjo 5 d. Tuo pačiu autobusu galės aplankyti visas įžymias vietas Washingtono. Kelionė, lankymas Washingtono mieste ir 3 naktų nakvynė moderniamote lyje tekainuos tik 49 dol. Kun. J. Svirskas ragina visus bostoniečius pasinaudoti šia proga ir jau dabar užsisakyti vietą, kad iš anksto galėtų rezervuoti nakvynes, gauti palydovus Washingtono.

Northeastern universitetą magistras laipsniu baigė Aušrelė Maria Petronienė ir Paul P. Nevieta. Bakalauro laipsniu iš įvairių mokslo šakų: Rima E. Bričienė, Mariane Duda, Uogintas V. Kubilius, Richard P. Banis, Edward D. Brazovskas, Richard J. Genaitis, Gedimas Senu-ta, Joseph J. Zapustas, Richard S. Marcinkevičius, Aloysius J. Petronis, Frank R. Staniunas, Richard P. Gudaitis ir Gintaras P. Čepas.

Stasė ir Kazys Tamošaičiai įstojo Lietuvių Fondan. Kazys Tamošaitis ir sūnūs Vytautas ir Laimutis yra žinomi, kaip radio mėgėjai turį savo trumpų bangų galingą radijo stotį. Jie padeda Amerikos Balso lietuviškam skyrui, įvairias užrekorduotas programas leidžia pasinaudoti ir lietuvių radijo valandėlėms Amerikoje. Jie dalyvauja su savo rekordieriais ir radijo siųstuvu lietuviškuose parengimuose ir piknikuose. Net ir jaunimo suorganizuotam žygiui New Yorke į Jungtines Tautas transliavo garsiakalbiais kalbėtojų kalbas ir radijo pagalba padėjo pravesti eiseną.

Stud. Kęstutis Mickevičius birželio 14 d. susižiedavo su studente Jūra Galinyte.

Žurnalistas Vytautas Alseika, ilgesni laiką gyvenęs Vakarų Europoje sugrįžo Amerikon. Nuolatinės apsigyvenimo vietos dar nėra pasirinkęs.

DARIAUS ir GIRĖNO MINĖJIMAS

Šiomet sueina 33 metai nuo Dariaus ir Girėno skridimo į Lietuvą. Šiai sukakčiai paminėti ruošiamas pagerbimo iškilmes

šeštadienį, liepos 16 d.,

3 val. popiet

prie Dariaus ir Girėno paminklo, LITUANICA SQUARE, Union Ave. ir South 2nd Street, Brooklyn, N. Y. • Programoje: invokaciją skaitys kun. Juozas Čekavičius; himnų giedos solistė Lionė Jodytė; kalbės Vliko narys Juozas Audėnas, anglų kalba Steponas Bredes, Jr., Moterų Vienybės pirm. Helen Kulber, organizacijų ir jaunimo vardu Algirdas Budreckis. Pranešimus padarys komiteto nariai: Bronė Spudienė, Petras J. Montvila ir Jonas Saltis • Nuoširdžiai kviečiame ir kitas patrijotines draugijas bei vienetus su vėliavomis dalyvauti minėjimo iškilmėse. • Prie paminklo bus padėta gėlių. Įsijungimas nemokamas. Visų laukiame!

Dariaus ir Girėno paminklo pastatymo komitetas

PADĖKA

Mano neapsakomo skausmo valandose, mirus mano mylimai seseriai Jadvygai — Eugėnijai Smalenskienei-Daumantaitėi, visiems mano draugams ir pažįstamiems, Apreiškimo par. chorui, N.Y. Lietuvių Fronto Bičiulių sambūriui, mano bendradarbiams North Eastern dantų klinikoje, taip nuoširdžiai užjautusiems mane, užprašusiems mišias už velionies sielą, išreiškusiems nuoširdžius užuojautos žodžius spaudoje, laisvuose ar gyvu žodžiu, savo ir visos šeimos vardu nuoširdžiai dėkoju.

Elena Baltrušaitienė.